

การหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

พันตำรวจโท วรวิทย์ วิเชียรสรรค์*

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ทั้งนี้ปรากฏบทบัญญัติเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการอยู่ในหมวด ๕ มาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว สำหรับอำนาจหน้าที่นั้นได้กล่าวไว้ในมาตรา ๒๘ โดยหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งขอกล่าวถึงในหนังสือนี้ ก็คือ อำนาจหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่ได้รับคำขอ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นคณะกรรมการด้านนโยบายที่ทำหน้าที่เป็นผู้สอดส่องดูแลตรวจสอบและผลักดันให้หน่วยงานต่างๆ ของรัฐปฏิบัติให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของกฎหมาย นั่นก็คือการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐด้วย แต่เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงหลักการที่เคยปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการของเจ้าหน้าที่ที่เคยปฏิบัติมาแต่อดีตเกือบทั้งหมด เพราะในอดีตหลักปฏิบัติทั่วไปสำหรับเจ้าหน้าที่จะยึดถือว่า “เอกสารของทางราชการเป็นความลับที่พึงสงวน” บางหน่วยงานถึงกับออกระเบียบปฏิบัติในการรักษาเอกสารของทางราชการว่าเป็นความลับหรือต้องปกปิดไม่ให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ ดังนั้น เพราะความเคยชินในการปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาความลับของเอกสารของทางราชการ หรือตามที่ไม่ต้องการให้ประชาชนสามารถเข้ามาตรวจสอบการทำงานภายในหน่วยงานของรัฐ หรือเพราะความไม่เข้าใจในกฎหมายดังกล่าว ทำให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐไม่ได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายนี้ จึงเป็นการกีดกันสำคัญประการหนึ่งของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในการเผยแพร่ ทำความเข้าใจ ตลอดจนการแนะนำให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐที่มีปัญหาหรือข้อสงสัยในการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว

ลักษณะการทำงานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการซึ่งประกอบด้วยรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีให้ทำหน้าที่ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐต่างๆ รวมทั้งกรรมการจากผู้ทรงคุณวุฒิอื่น รวมทั้งสิ้น ๒๓ คนนั้น หากจะให้มีส่วนร่วมประชุมกันบ่อยครั้งในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นเรื่องค่อนข้างยาก อย่างไรก็ตาม เนื่องจากบทบัญญัติตามมาตรา ๓๔ ได้กำหนดให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการสามารถแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้ ในการนี้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งและมอบหมายให้คณะอนุกรรมการชุดต่างๆ ขึ้นมาปฏิบัติงานแทนในหลายเรื่อง

* ผู้อำนวยการส่วนดำเนินการเรื่องร้องเรียนและตอบข้อหารือ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

โดยซึ่งในหนังสือฉบับนี้จะกล่าวเฉพาะการปฏิบัติงานของคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการตอบข้อหารือ ตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการซึ่งได้รับการแต่งตั้งมอบหมายให้ปฏิบัติแทนคณะกรรมการข้อมูล ข่าวสารของราชการ ในการตอบข้อหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่หน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนหารือ และรวบรวมปัญหาข้อหารือ รวมทั้งแนวทางการตอบข้อหารือดังกล่าว เสนอต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อทราบเป็นครั้งคราวด้วย

สำหรับความเป็นมาของคณะกรรมการเพื่อตอบข้อหารือตามกฎหมายนี้ เริ่มแต่งตั้งโดยคำสั่ง คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่ ๔/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๑ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจตอบข้อหารือและวิทยาการบรรยายเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เนื่องจากในระยะแรกของการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการได้มี หน่วยงานของรัฐและเอกชนขอหารือข้อกฎหมายนี้ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการซึ่งมีทั้งการ หารือที่เป็นลายลักษณ์อักษรและการหารือทางโทรศัพท์ รวมทั้งมีการเชิญวิทยากรเพื่อไปบรรยายให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้อยู่เสมอ จึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวขึ้น ในเวลาต่อมาได้ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการและอำนาจหน้าที่ด้วย จนกระทั่งปัจจุบัน คณะกรรมการ ชุดนี้เปลี่ยนชื่อเป็น “คณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ” (ผนวก ๑)

คณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นเสมือนคณะทำงานด้าน กฎหมายในการตอบข้อหารือแทนคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยประธานอนุกรรมการ ได้แก่ นายเจริญชัย ณ นคร อดีตประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งปัจจุบันท่านเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการด้วย นอกจากนี้ยังมี ผู้ทรงคุณวุฒิอื่นๆ เช่น ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา นายชัชทอง โอภาสศิริวิทย์ ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งเคยเป็นผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูล ข่าวสารของราชการมาก่อน ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ผู้อำนวยการ ส่วนวินิจฉัยอุทธรณ์ ฯลฯ โดยส่วนดำเนินการเรื่องร้องเรียนและตอบข้อหารือ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูล ข่าวสารของราชการ เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ คณะกรรมการชุดนี้มีการประชุมพิจารณา เรื่องหารือเป็นประจำทุกสัปดาห์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ก. เมื่อมีเรื่องหารือส่งมายังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จะมีการลงรับเรื่องที่สำนักงาน คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ แล้วส่งเรื่องไปยังส่วนดำเนินการเรื่องร้องเรียนและตอบข้อหารือ ซึ่ง เป็นผู้รับผิดชอบเรื่องหรือดังกล่าว ใช้เวลาดำเนินการขั้นตอนนี้ประมาณ ๑-๒ วัน

ข. ส่วนดำเนินการเรื่องร้องเรียนและตอบข้อหารือฯ เมื่อรับเรื่องแล้วจะส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ วิเคราะห์ หรือนิติกร ประจำส่วนงานฯ เพื่อวิเคราะห์เรื่องเบื้องต้น เพื่อเสนอเรื่องต่อที่ประชุมต่อไป โดยใช้ เวลาในการสรุปวิเคราะห์เรื่องเบื้องต้นนี้ประมาณ ๑-๑๕ วัน ตามความยากง่ายในแต่ละกรณี

ค. การเสนอเรื่องหรือต่อที่ประชุมคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของ ราชการ โดยฝ่ายเลขานุการเจ้าของผู้รับผิดชอบจะเสนอรายละเอียดและความเห็นเบื้องต้น เพื่อให้ที่ประชุม

พิจารณา ในการนี้จะเสนอทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องประกอบการพิจารณาด้วย หากไม่เป็นเรื่อง ที่ซับซ้อน หรือมีแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้องอยู่แล้วก็สามารถพิจารณาและมีมติเป็นผลการพิจารณาได้ ในครั้งนั้น โดยจะมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการจัดทำร่างหนังสือตอบข้อหารือเพื่อเสนอในการประชุมครั้งต่อไป

แต่หากเป็นเรื่องที่ซับซ้อน หรืออาจมีผลกระทบต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างมาก คณะอนุกรรมการฯ ต้องได้รับข้อมูลประกอบการพิจารณาอย่างเพียงพอ ซึ่งเพียงหนังสือหารืออย่างเดียวอาจ ไม่เพียงพอ ดังนั้น คณะอนุกรรมการฯ จะเชิญให้หน่วยงานที่หรือจัดส่งผู้แทนไปให้ข้อเท็จจริงประกอบการ พิจารณาด้วย ในการนี้จะมีการนำข้อกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือประกาศที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานไป พิจารณาประกอบด้วย กรณีดังกล่าวจะทำให้ต้องใช้เวลาในการประชุมเพื่อพิจารณาออกไปอีก ๒-๓ ครั้ง นอกจากนี้เรื่องหรือบางเรื่องอาจมีการเชิญหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ไปให้ข้อมูลประกอบการพิจารณาด้วย

ง. เมื่อคณะกรรมการฯ พิจารณาและมีมติในการตอบข้อหารือแล้ว ฝ่ายเลขานุการจะได้จัดทำ ร่างหนังสือตอบข้อหารือตามที่ได้พิจารณาเสนอให้ที่ประชุมพิจารณา และเมื่อได้รับแก้ไขตามที่คณะกรรมการฯ ตรวจสอบถูกต้องแล้วก็จะเสนอประธานอนุกรรมการลงนามตอบหนังสือไปยังหน่วยงานที่ขอหารือต่อไป ซึ่ง กรณีหรือนี้คณะกรรมการฯ จะได้พิจารณาดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน เว้นแต่เป็นเรื่องที่มี ประเด็นต้องพิจารณาเพิ่มเติม หรือมีข้อเท็จจริงใหม่ขึ้นมาอีกก็จะทำให้การพิจารณาเรื่องหรือนานกว่านั้น

จ. เมื่อดำเนินการแจ้งตอบข้อหารือไปยังหน่วยงานของรัฐแล้ว สำนักงานคณะกรรมการข้อมูล ข่าวสารของราชการจะได้นำหนังสือที่หารือและการตอบแจ้งผลการหารือเรื่องนี้เผยแพร่ในเว็บไซต์ของสำนักงานฯ เพื่อให้ผู้สนใจสามารถศึกษา เพื่อเป็นแนวทางการใช้สิทธิและแนวทางการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

หนังสือรวมตอบข้อหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่มนี้ได้ทำขึ้น โดยรวบรวมการตอบข้อหารือของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่หารือมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน และได้จัดแบ่งเนื้อหาภายในเล่ม แยกเป็นเรื่องที่ตอบข้อหารือกรณีต่างๆ ดังนี้

- เรื่องหรือกรณีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐ
- เรื่องหรือกรณีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบสวนดำเนินคดี
- เรื่องหรือกรณีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ
- เรื่องหรือกรณีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบและการประเมินผลของหน่วยงานของรัฐ
- เรื่องหรือกรณีเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมข้อมูลข่าวสารของราชการ
- เรื่องหรือกรณีเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
- เรื่องหรือเกี่ยวกับกรณีการเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลข่าวสารของราชการ

ส่วนประกอบของการตอบข้อหารือแต่ละเรื่องจะแบ่งเป็น หนังสือที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ขอหารือ และหนังสือตอบข้อหารือของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการโดยคณะกรรมการฯ และ คำอธิบายโดยสรุปประกอบเรื่องหรือแต่ละเรื่อง ขอให้ท่านได้ศึกษาเพื่อความรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ นี้ต่อไป

เรื่องหารือกรณีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐ

ตัวอย่างที่ ๑

เรื่อง หารือกรณีการเผยแพร่เว็บไซต์มหาดไทยดอทคอมในกิจการสวัสดิการของข้าราชการ

หน่วยงานที่ขอหารือ กระทรวงมหาดไทย (มท.)

สรุปประเด็นการหารือ

กระทรวงมหาดไทย (มท.) ได้ขอหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กรณี มท. จะเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานปลัด มท. ผ่านทางเว็บไซต์ ในการดำเนินการดังกล่าว มท. ขอหารือว่า

๑) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานปลัด มท. มีความสอดคล้องตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งกำหนดให้ส่วนราชการสามารถขายหรือจำหน่าย แจกและวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียม การให้บริการโฆษณาในเว็บไซต์จะกระทำได้อย่างไรหรือไม่

๒) ค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บจากการให้บริการโฆษณา สามารถจัดเก็บโดยไม่ต้องนำส่งคลัง จะดำเนินการในรูปกองทุนสวัสดิการภายในส่วนราชการได้หรือไม่

๓) การร่วมทุนกับภาคเอกชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ต้องการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของราชการผ่านทางเว็บไซต์ และมีบริการทางด้านธุรกิจที่ต้องมีการลงทุนและมีผลกำไร-ขาดทุนอยู่ด้วย จะดำเนินการตามข้อ ๑) และข้อ ๒) ได้หรือไม่ อย่างไร

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้พิจารณาข้อหารือของ มท. และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของ มท. แล้วเห็นว่า

๑) วิธีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยเผยแพร่ทางเว็บไซต์ เป็นวิธีการหนึ่งในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยข้อมูลที่เผยแพร่จะต้องเป็นข้อมูลข่าวสารสาธารณะและเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจดูได้ทั่วไป หน่วยงานของรัฐสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของราชการด้วยวิธีการต่างๆ ได้ตามความเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการนำข้อมูลข่าวสารไปลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา หรือจัดไว้ให้ตรวจดู ณ หน่วยงานของรัฐก็ได้ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไม่ว่าด้วยวิธีการใดดังกล่าวต้องไม่เป็นอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และไม่มีข้อกำหนดที่จำกัดการเข้าถึงข้อมูล อันทำให้ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก หรือเป็นการเพิ่มภาระให้กับประชาชนโดยไม่สมควรด้วย

สำหรับประเด็นเรื่องการโฆษณาในเว็บไซต์ เป็นดุลพินิจในการดำเนินการของ มท. ซึ่งไม่ใช่ประเด็นในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

๒) สำหรับข้อหารือเกี่ยวกับค่าธรรมเนียม ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นค่าธรรมเนียมการเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือการขอสำเนาที่มีค่ารับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการซึ่งเป็นรายได้ประเภทภาษีอากร ซึ่งต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน อย่างไรก็ตาม ภาระทางการคลังได้ออกข้อบังคับกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินค่าธรรมเนียมข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ซึ่งทำให้หน่วยงานของรัฐสามารถนำค่าธรรมเนียมข้อมูลข่าวสารของราชการนี้ไปใช้ในการบริการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ แต่เมื่อสิ้นปีงบประมาณต้องนำเงินค่าธรรมเนียมที่เหลือส่งเป็นรายได้แผ่นดินต่อไป

๓) กรณีการร่วมทุนกับภาคเอกชนในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของราชการผ่านทางเว็บไซต์ โดยมีบริการทางธุรกิจด้วยนั้น เป็นกรณีที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ แต่มีการพิจารณาในประเด็นนี้ซึ่งมีข้อสังเกตกรณีที่หน่วยงานของรัฐนำข้อมูลข่าวสารของราชการไปให้เอกชนขายหรือใช้ระบบบอกรับสมาชิก ซึ่งอาจเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งการดำเนินการที่เกี่ยวข้องต้องไม่ดำเนินการในลักษณะที่เป็นการปิดกั้นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการของประชาชนโดยไม่จำเป็น และอาจมีปัญหาเรื่องลิขสิทธิ์ในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่เป็นข้อสังเกต โดยคณะกรรมการฯ เห็นว่า การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางเว็บไซต์นั้น เป็นการเผยแพร่ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลแบบทั่วไป ดังนั้น ควรตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ดังกล่าวโดยต้องไม่นำข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของบุคคลใดๆ ไปเผยแพร่ในลักษณะที่เป็นการเปิดเผยข้อมูลที่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควรด้วย

๖ รวมตอบข้อหารือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

ที่ นร (กพร) ๑๓๑๑/๑๑๐๓๕

สำนักงานกฤษฎีกา
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

เรื่อง หารือการเผยแพร่เว็บไซต์มหาดไทยดอทคอมในกิจการสวัสดิการของข้าราชการ

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๑๒.๓/๓๕๓๕ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงมหาดไทยขอหารือเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งได้จัดทำเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวผ่านทางเว็บไซต์ ในการดำเนินการดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยขอหารือว่า

๑. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยมีความสอดคล้องตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดให้ส่วนราชการสามารถขายหรือจำหน่ายจ่ายแจกและวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียม การให้บริการโฆษณาในเว็บไซด์จะกระทำได้อย่างไรหรือไม่

๒. ค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บจากการให้บริการโฆษณา สามารถจัดเก็บโดยไม่ต้องนำส่งคลังจะดำเนินการในรูปกองทุนสวัสดิการภายในส่วนราชการได้หรือไม่

๓. การร่วมลงทุนกับภาคเอกชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ต้องการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารราชการผ่านทางเว็บไซต์ และมีบริการทางด้านธุรกิจที่ต้องมีการลงทุนและมีผลกำไร-ขาดทุนอยู่ด้วย จะดำเนินการตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ได้หรือไม่ อย่างไร

ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ พิจารณาแล้วมีความเห็นดังต่อไปนี้

๑. สำหรับข้อหารือประการแรก เห็นว่า พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เปิดโอกาสให้หน่วยงานของรัฐสามารถพิจารณาดำเนินการเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของราชการด้วยวิธีการต่างๆ ได้ตามความเหมาะสม ถ้าเป็นกรณีตามมาตรา ๑ แล้วจะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาอย่างเดียวก่อนการโฆษณาด้วยวิธีอื่น เช่น ทาง Website ตามที่หารือก็อาจทำได้ แต่ต้องไม่เป็นอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลและไม่ได้กำหนดข้อจำกัดไว้แต่อย่างใด พระราชบัญญัตินี้เพียแต่กำหนดหลักเกณฑ์ขั้นต่ำ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของราชการให้ประชาชนทราบตามวิธีการที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๑ และมาตรา ๙ การเลือกใช้วิธีการเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของราชการจึงเป็นดุลพินิจของหน่วยงานของรัฐที่จะเลือกใช้ได้ตามที่เห็นสมควร

รวมตอบข้อหารือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

๗

๒. สำหรับข้อหารือประการที่สอง เห็นว่า ค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บตามมาตรา ๙ เป็นรายได้ประเภทภาษีอากร จึงต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

๓. สำหรับข้อหารือประการที่สาม เห็นว่า กรณีการร่วมทุนกับภาคเอกชน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของราชการผ่านทาง Website โดยมีบริการทางธุรกิจด้วยนั้น ไม่ใช่เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ฉะนั้น กระทรวงมหาดไทยควรหารือการดำเนินการไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการฯ มีข้อสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินการตามเรื่องที่ขอหารือ ดังนี้

(๑) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของราชการต้องคำนึงถึงข้อมูลข่าวสารของราชการที่กฎหมายให้ความคุ้มครองการเปิดเผยไว้ เช่น กรณีเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล หน่วยงานของรัฐต้องคำนึงถึงการใช้ดุลพินิจในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการด้วย

(๒) ในกรณีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของราชการผ่านทางเว็บไซต์ โดยส่วนราชการเป็นผู้รวบรวมข้อมูลข่าวสารแล้วให้เอกชนนำไปดำเนินการบริหารจัดการนั้น ส่วนราชการควรต้องคำนึงถึงปัญหาเรื่องลิขสิทธิ์ ซึ่งคณะกรรมการฯ เห็นว่า ลิขสิทธิ์ดังกล่าวควรเป็นของทางราชการ

(๓) กรณีที่หน่วยงานมีความประสงค์ที่จะนำข้อมูลข่าวสารนอกเหนือจากข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑ และมาตรา ๙ ที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลไปรวบรวมเพื่อขายหรือจำหน่าย หน่วยงานของรัฐต้องแน่ใจว่าการจัดจำหน่ายนั้น มิได้เป็นการปิดกั้นประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรองพล เจริญพันธุ์)

รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ฝ่ายเลขานุการ

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๒ ๐ ๒๒๘๒ ๑๓๖๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๓

ตัวอย่างที่ ๒

เรื่อง **หารือกรณีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการลงเวลาและการไปราชการของข้าราชการ**

หน่วยงานที่ขอหารือ **มหาวิทยาลัยขอนแก่น (มข.)**

สรุปประเด็นการหารือ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้รับหนังสือจากอาจารย์ใน มข.ท่านหนึ่ง ขอให้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ เกี่ยวกับการลงวันเวลาปฏิบัติราชการและคำสั่งเดินทางไปราชการ และการตรวจสอบวันลาเพื่อวางฎีกาเบิกเงินเดือน ของอาจารย์ใน มข. อีกท่านหนึ่ง มข. มีความเห็นเบื้องต้นว่าอาจารย์ที่ร้องขอข้อมูลดังกล่าวได้มีหนังสือขอข้อมูลมาหลายครั้ง โดยมีลักษณะการขอและการอ้างเหตุผลเช่นเดียวกันว่าเป็นการตรวจสอบการบริหารจัดการของคณะใน มข. เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล มข. จึงขอหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการว่าการขอเอกสารของอาจารย์ท่านดังกล่าว เข้าข่ายการขอข้อมูลข่าวสารจำนวนมาก หรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

การพิจารณาของคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้พิจารณาข้อหารือของ มข. โดยพิจารณาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว มีความเห็นในการพิจารณาดังนี้

๑) ข้อมูลที่เป็นประเด็นในการใช้สิทธิเพื่อขอตรวจดู ได้แก่ เอกสารเกี่ยวกับการลงวันเวลาปฏิบัติราชการ คำสั่งเดินทางไปราชการของข้าราชการในช่วงเวลาต่างๆ และเอกสารสรุปวันลาวันขาดเพื่อวางฎีกาเบิกจ่ายเงินเดือนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำงานของข้าราชการนั้น เป็นเอกสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานที่ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวสังกัดอยู่ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ จึงถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่ประชาชนมีสิทธิเข้าตรวจดูหรือขอสำเนาได้ตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ นอกจากนี้ยังมีประเด็นข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษา การทำลาย หรือวิธีปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องซึ่งหากมีก็ถือเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการเช่นกัน เพราะเมื่อมีการขอตรวจดูข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงแล้ว ผู้ขอมีจะคำนึงถึงระเบียบที่เกี่ยวข้องว่าการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องนั้นถูกต้องตามระเบียบหรือไม่ อย่างไร จึงต้องการข้อมูลเพื่อตรวจสอบเปรียบเทียบต่อไป

๒) โดยปรกติแล้ว ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นเป็นข้อมูลที่สามารถเปิดเผยได้อยู่แล้วเมื่อมีการร้องขอตรวจดู เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการต่างๆ ถือว่าต้องโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ อย่างไรก็ตาม ข้อข้อมูลบางส่วนอาจมีรายละเอียดเกี่ยวข้องซึ่งกระทบประโยชน์ได้เสียของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานจึงควรใช้บทบัญญัติตามมาตรา ๑๖ คือ การสอบถาม

คำคัดค้านการเปิดเผยไปยังผู้ถูกระทบประโยชน์ได้เสียก่อน หากไม่มีคำคัดค้านใดๆก็สามารถเปิดเผยได้ หรือหากมีการคัดค้าน หน่วยงานก็ต้องใช้ดุลพินิจในการพิจารณาว่าจะเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวหรือไม่ต่อไปด้วย

๓) ประเด็นที่หน่วยงานของรัฐขอหรือว่าการขอข้อมูลข่าวสารของอาจารย์นั้น ถือเป็นการขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือไม่นั้น คณะอนุกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนในคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเคยได้พิจารณาประเด็นเรื่องการขอจำนวนมากและบ่อยครั้งตามกฎหมายนี้ว่า หากเป็นการขอข้อมูลเรื่องเดียวกันหรืออย่างเดียวกัน โดยบุคคลคนเดียวกันซ้ำแล้วซ้ำอีก โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรแล้วถือว่าเป็นการขอมากหรือขอบ่อยตามกฎหมายซึ่งหน่วยงานของรัฐสามารถปฏิเสธคำขอได้ แต่หากเป็นบุคคลเดียวกันแต่ขอข้อมูลคนละเรื่องกัน แม้จะเป็นได้ยื่นขอหลายครั้งก็ตาม ไม่ถือว่าเป็นการขอจำนวนมากหรือขอบ่อย และแม้บุคคลเดียวกันขอข้อมูลเรื่องเดิมหลายครั้ง แต่ถ้ามีสาเหตุหรือเหตุผลที่รับฟังได้ว่าเหมาะสมหรือสมควร ก็ไม่ถือว่าเป็นการขอจำนวนมากหรือบ่อยแต่อย่างใด ในทางปฏิบัติหน่วยงานของรัฐไม่ควรตั้งแง่หรือหลีกเลี่ยงในการไม่บริการตามคำขอข้อมูลในประเด็นเรื่องนี้ เพราะหากดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อเท็จจริงแล้ว หน่วยงานของรัฐสามารถบริการเกี่ยวกับข้อมูลตามกฎหมายโดยเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการเข้าตรวจดู หรือขอสำเนาดังกล่าวได้

บทบัญญัติมาตรา ๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐสามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมค่าบริการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ โดยค่าธรรมเนียมดังกล่าว หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดขึ้นให้ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งต้องเสนอให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการให้ความเห็นชอบเสียก่อน จึงจะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าวได้ หลักเกณฑ์ในการการกีดกันค่าธรรมเนียมดังกล่าว สามารถกำหนดเกณฑ์การยกเว้นไม่เก็บค่าธรรมเนียมนั้นก็ได้ตามสมควร แต่โดยกฎหมายแล้วได้กำหนดเกณฑ์การช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยไว้ อย่างไรก็ดี หากมีกฎหมายเฉพาะอื่นกำหนดการเก็บค่าธรรมเนียมไว้อย่างใดแล้วก็ต้องเป็นไปตามกฎหมายเฉพาะนั้น เช่น การขอสำเนาโฉนดที่ดิน ซึ่งเมื่อสำเนาด้วยกระดาษขนาด เอ๔ หากเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการฯ ก็เก็บค่าธรรมเนียมการสำเนาเพียงไม่เกิน ๑ บาท แต่ตามกฎหมายที่ออกตามความในประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งสำนักงานที่ดินต่างๆ ได้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการคัดหรือจำลองแผนที่โฉนดไว้ฉบับละ ๓๐ บาท เจ้าหน้าที่ก็จะเก็บค่าธรรมเนียมการสำเนานั้น ๓๐ บาท หรือ ตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ค่าธรรมเนียมการคัดสำเนาทะเบียนบ้านคิด ฉบับละ ๕ บาท เป็นต้น สำหรับค่าธรรมเนียมที่เก็บได้จากการนี้ถือเป็นรายได้แผ่นดินที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังต่อไป อย่างไรก็ตาม ขณะนั้นมีข้อบังคับกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินค่าธรรมเนียมข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งออกใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ทำให้หน่วยงานของรัฐสามารถนำค่าธรรมเนียมที่เก็บได้มาใช้จ่ายในการให้บริการข้อมูลได้โดยไม่ต้องนำส่งคลัง จนกระทั่งสิ้นปีงบประมาณแล้วก็นำเงินค่าธรรมเนียมที่เหลือส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินต่อไปภายใน ๓ เดือนแรกของปีงบประมาณถัดไป (ผนวก ๒)

ที่ นร (กพร) ๑๔๐๕/๗๐๐

สำนักงานกฤษฎีกา
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๘ มกราคม ๒๕๔๕

เรื่อง ขอรื้อแนวทางกรวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น

อ้างถึง ๑. หนังสือมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ทม ๐๕๐๑.๑.๑/๕๒๙๗ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๔
๒. หนังสือมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ทม ๐๕๐๑.๑.๑/๕๖๒๕ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๔๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหาร
ราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย ที่ สค ๕๖/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ และ ๒ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอรื้อแนวทางกรวินิจฉัยการเปิดเผย
ข้อมูลข่าวสารของราชการ กรณีสืบสวนสอบสวน อำนาจศิลป สุขศรี รองศาสตราจารย์ ระดับ ๙ คณะ
เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
เพื่อขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวันและเวลาปฏิบัติราชการ พร้อมทั้งคำสั่งเดินทางไปราชการ และการ
เช็ควันขาดวันลา เพื่อวางฎีกาเบิกเงินเดือน ของนางสุนทรี พัฒโนทัย อาจารย์ภาควิชาโรคพืช นายอานันต์
พัฒโนทัย อาจารย์ภาควิชาพืชไร่ นายเอนก โตภาคงาม อาจารย์ภาควิชาพืชไร่ และนางบุพผา โตภาคงาม
อาจารย์ภาควิชาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้งหมดสังกัดคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่นพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า การขอข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมีลักษณะการขอและ
การอ้างเหตุผลเช่นเดียวกันว่าเป็นการตรวจสอบการบริหารจัดการของคณะเกษตรศาสตร์ในการบริหารงานบุคคล
ซึ่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ขอรื้อว่า การใช้สิทธิขอข้อมูลข่าวสารของราชการดังกล่าว เข้าข่ายการขอ
ข้อมูลข่าวสารจำนวนมาก หรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดย คณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมาย
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามที่มีการร้องขอ ซึ่งได้แก่ เอกสารเกี่ยว
กับวันเวลาปฏิบัติราชการ คำสั่งเดินทางไปราชการของข้าราชการในช่วงเวลาต่างๆ และเอกสารสรุปวันขาด
วันลา เพื่อการวางฎีกาเบิกจ่ายเงินเดือนของอาจารย์ทั้งสี่ตามที่ขอรื้อมา รวมทั้งระเบียบการทำลายเอกสาร
ของทางราชการและวิธีการปฏิบัติอื่นใดต่อเรื่องดังกล่าว (ถ้ามี) เป็นการขอข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่สามารถ
ใช้ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของข้าราชการ และข้อมูลที่มีการร้องขอเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่
เปิดเผยได้อยู่แล้ว สำหรับประเด็นพิจารณาว่า การขอข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นการขอข้อมูลข่าวสารจำนวนมาก
หรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือไม่นั้น โดยหลักการของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

พ.ศ. ๒๕๔๐ ผู้ขอข้อมูลข่าวสารไม่ต้องมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องแต่อย่างใด อีกทั้งเมื่อพิจารณาข้อเท็จจริง
ในการขอข้อมูลข่าวสารเรื่องนี้ ผู้ขอได้แจ้งเหตุผลการทราบอยู่แล้ว จึงเป็นดุลพินิจของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ในการพิจารณาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นว่าจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวหรือไม่ ซึ่งหน่วยงานต้องดำเนินการ
ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ต่อไป

อนึ่ง คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน
และการบังคับใช้กฎหมายได้พิจารณาและมีคำวินิจฉัย ที่ สค ๕๖/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๔
ซึ่งเป็นการคล้ายกับเรื่องที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นขอรื้อและอาจใช้เป็นแนวทางปฏิบัติได้ รายละเอียด
ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรองพล เจริญพันธุ์)

รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ฝ่ายเลขานุการ

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๒ ๐ ๒๒๘๒ ๑๓๖๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๓

เรื่อง หารือกรณีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อผู้ขออนุญาตนำเข้าสัตว์ ในบัญชีอนุสัญญาไซเตส

หน่วยงานที่ขอหารือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (อสพ.)

สรุปประเด็นการหารือ

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ได้รับหนังสือจากองค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล สำนักงานประเทศไทย (WWF Thailand) ซึ่งมีความประสงค์จะขอข้อมูลรายชื่อผู้ขออนุญาตนำเข้าสัตว์ในบัญชีอนุสัญญาไซเตส ตามชนิดพันธุ์ เพื่อใช้ในการตรวจสอบเมื่อมีผู้แจ้งเบาะแสและแจ้งข้อมูลผ่านกระบวนการอัยส แอนด์ เอียส์ เพื่อความถูกต้องและรวดเร็วในการร่วมปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง อสพ. จึงขอหารือว่า WWF Thailand เป็นคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่ และหากผู้ขอข้อมูลข่าวสารเป็นคนต่างด้าว จะมีแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไร เนื่องจาก ขณะนี้ ยังไม่มีการออกกฎกระทรวง ตามมาตรา ๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

การพิจารณาของคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้พิจารณาข้อหารือของ อสพ. โดยได้เชิญผู้แทน อสพ. และผู้แทนกรมการจัดหางานมา ให้ข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณา รวมทั้งได้พิจารณาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว ได้พิจารณาในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑) องค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล สำนักงานประเทศไทย เป็นองค์กรเอกชนที่ได้จดทะเบียนตามระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ว่าด้วย การเข้ามาดำเนินการขององค์กรเอกชนต่างประเทศในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ นอกจากนี้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ให้นิยามความหมายของคำว่า “คนต่างด้าว” ไว้เช่นกันว่าหมายถึงบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย... ดังนั้น องค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล สำนักงานประเทศไทย จึงมีลักษณะเป็นคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๒) เนื่องจากบทบัญญัติตามมาตรา ๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้กำหนดเกี่ยวกับสิทธิของคนต่างด้าวไว้ให้เป็นไปตามกฎกระทรวง แต่ปัจจุบันกฎกระทรวงดังกล่าวยังไม่มี จึงเป็นกรณีที่ยังไม่มีหลักเกณฑ์รองรับในการใช้สิทธิของคนต่างด้าวตามกฎหมายดังกล่าวนี้ การจะให้คนต่างด้าวใช้สิทธิได้เช่นเดียวกับคนไทยนั้น คงจะเป็นการไม่ถูกต้อง หากเป็นไปดังกล่าวก็คงจะไม่มี การกำหนดเรื่องกฎกระทรวงตามมาตรา ๙ วรรคสี่นี้

๓) คณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ เคยได้พิจารณากรณีหารือที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเคยขอหารือเกี่ยวกับสิทธิของคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการนี้มาแล้ว โดยคณะอนุกรรมการฯ แนะนำให้คำปรึกษาว่า กรณีดังกล่าวเป็นดุลพินิจของหน่วยงานของรัฐในการพิจารณาตามกฎหมายอื่นหรือกฎเกณฑ์อื่นหากมี หรืออาจใช้ดุลพินิจพิจารณาตามความเหมาะสมและสมควรต่อไปในการจะให้หรือไม่ให้กับคนต่างด้าวที่มาร้องขอข้อมูลข่าวสารของราชการเนื่องจากกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการไม่ใช่เป็นกฎหมายฉบับเดียวที่กำหนดเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในการได้รับข้อมูลข่าวสาร หรือบางกรณีที่มีข้อตกลงหรือพันธสัญญาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศคู่สัญญากันได้ ก็สามารถดำเนินการตามกฎหมาย ข้อตกลงหรือสัญญาดังกล่าวได้ จึงเป็นกรณีที่ อสพ. ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงให้ละเอียดรอบคอบต่อไป ทั้งนี้พิจารณาเรื่องอำนาจหน้าที่ของ อสพ. ด้วย

๔) คณะอนุกรรมการฯ ได้มีข้อสังเกตในเรื่องนี้ด้วยว่า กรณีการขอข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อผู้ขออนุญาตนำเข้าสัตว์ในบัญชีอนุสัญญาไซเตส ตามชนิดพันธุ์ ตามที่ขอหารือนี้ ข้อมูลดังกล่าวไม่มีลักษณะเป็นข้อมูลข่าวสารลับ รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองสัตว์ป่าของโลกในระดับสากล เนื่องจากการคุ้มครองสัตว์ป่าโลกถือเป็นงานของระบบสากลโลกที่มีผลกระทบต่อมรดกโลก ซึ่งประชาคมโลกมีหน้าที่ต้องช่วยกันสอดส่องดูแล หากข้อมูลข่าวสารส่วนใดซึ่งเปิดเผยแล้วจะไม่เป็นล่อล่อสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควรแล้วก็น่าจะใช้ดุลพินิจในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว เพื่อประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ผู้เขียนมีความเห็นส่วนตัวว่า การพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้เอกชนที่ยื่นขออนุญาตนำเข้าสัตว์จากต่างประเทศ รวมทั้งการส่งออกสัตว์ไปต่างประเทศในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบนั้น เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙(๑) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งหน่วยงานนั้นต้องจัดให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ โดยหากมีข้อมูลส่วนใดที่เข้าลักษณะข้อกฎหมายให้ปกปิดไว้ก็สามารถปกปิดข้อมูลเฉพาะส่วนนั้นต่อไป

ที่ นร ๐๑๐๗/๒๐๘๒

คณะกรรมการตอบข้อหารือ
ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๗

เรื่อง หารือแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
เรียน อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
อ้างถึง หนังสือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ด่วนมาก ที่ ทส ๐๙๑๐.๕/๕๑๐๙
ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๗

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้ขอหารือแนวทางปฏิบัติ
ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กรณีองค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล สำนักงาน
ประเทศไทย (WWF Thailand) ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนที่ได้มีการจดทะเบียนตามระเบียบกระทรวงแรงงานและ
สวัสดิการสังคม ว่าด้วยการเข้ามาดำเนินการขององค์กรเอกชนต่างประเทศในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ มี
ความประสงค์ขอข้อมูลรายชื่อผู้ขออนุญาตนำเข้าสัตว์ในบัญชีอนุสัญญาไซเตส ตามชนิดพันธุ์ เพื่อใช้ในการ
ตรวจสอบเมื่อมีผู้แจ้งเบาะแสและแจ้งข้อมูลผ่านกระบวนการอายุ แอนด์ เอียส์ เพื่อความถูกต้องและรวดเร็ว
ในการร่วมปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยหรือว่าองค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากลสำนักงานประเทศไทย
(WWF Thailand) เป็นคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่ และมี
แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไร เนื่องจากขณะนี้ยังไม่มีการออกกฎกระทรวง ตามมาตรา ๙ วรรคสี่
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมาย
ข้อมูลข่าวสารของราชการได้พิจารณากรณีที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หารือดังกล่าวแล้วเห็นว่า
องค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล สำนักงานประเทศไทย (WWF Thailand) ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนที่ได้มีการ
จดทะเบียนตามระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ว่าด้วยการเข้ามาดำเนินการขององค์กรเอกชน
ต่างประเทศในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ มีลักษณะเป็นคนต่างด้าว ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐ แต่เมื่อได้พิจารณาถึงงานดำเนินงานขององค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากลฯ ซึ่งดำเนินงานให้ความ
ช่วยเหลือด้านวิชาการ สนับสนุนและพัฒนาสถาบันสิ่งแวดล้อมและมีวัตถุประสงค์ในการหยุดยั้งการทำลาย
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบกับอนุสัญญาไซเตสกำหนดหลักการให้ประเทศภาคีสมาชิก
รายงานบัญชีรายชื่อผู้ขออนุญาตนำเข้าสัตว์ในบัญชีอนุสัญญาไซเตส ไปยังสำนักเลขาธิการ เพื่อทราบหรือตรวจ
สอบด้วย ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่องค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกขอนั้นไม่มีลักษณะเป็นความลับ และเป็นข้อมูลที่เป็น
ประโยชน์ต่อการคุ้มครองสัตว์ป่าของโลกในระดับสากลด้วย การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวน่าจะเป็น

ประโยชน์ในระดับนานาชาติเพราะการคุ้มครองสัตว์ป่านั้น เป็นระบบสากลมีผลกระทบต่อมรดกโลก ซึ่ง
ประชาคมโลกต้องเข้ามาช่วยกันสอดส่องดูแล ดังนั้น การขอข้อมูลข่าวสารดังกล่าว หากไม่เป็นการล่วงล้ำสิทธิ
ส่วนบุคคลของผู้อื่น โดยมีขอบข่ายก็เป็นดุลพินิจของหน่วยงานที่จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้ ทั้งนี้
โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเกียรติชัย ณ นคร)

ประธานอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

ฝ่ายเลขานุการฯ (นายคุณวุฒิ พรสุขสวัสดิ์)
สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๒ - ๓ ต่อ ๑๙
โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๓

ตัวอย่างที่ ๔

เรื่อง **หารือกรณีแนวทางการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีกฎหมายอื่นคุ้มครองมิให้เปิดเผย**

หน่วยงานที่ขอหารือ **ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)**

สรุปประเด็นการหารือ

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ ได้ขอใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อขอข้อมูลหนังสือที่ ธปท. ตอบกลับไปยังธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน) กรณีคุณสมบัติของนายวิโรจน์ฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อมูลแก่สาธารณชน

ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงมีหนังสือขอหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ว่า หนังสือดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารที่ ธปท. จัดเป็นเอกสารลับชั้น “ลับมาก” และได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบฐานะของธนาคารกรุงไทยฯ ซึ่งตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๔๖ สัตตบัญญัติห้ามการเปิดเผยไว้ว่า “ผู้ใดได้ล่วงรู้กิจการของธนาคารพาณิชย์ใด เนื่องจากการปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ อันเป็นกิจการที่ตามปกติวิสัยของธนาคารพาณิชย์จะพึงสงวนไว้ ไม่เปิดเผย ถ้าผู้นั้นนำไปเปิดเผยนอกจากตามหน้าที่ หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดีต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้น ธปท. ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่ต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงขอหารือต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการว่า ในกรณีนี้ ธปท. มีข้อจำกัดในการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบฐานะของธนาคารกรุงไทยฯ ตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ดังกล่าว ธปท. สมควรดำเนินการเปิดเผยข้อมูลให้แก่ผู้ร้องขอหรือไม่ เพียงใด และหากคณะกรรมการพิจารณาว่าสมควรเปิดเผยข้อมูลตามที่ผู้ร้องขอขอได้โปรดแจ้งแนวทางในการเปิดเผยให้แก่ผู้ร้องขอโดยไม่กระทบถึงประโยชน์ได้เสียของบุคคลอื่น ซึ่งปรากฏข้อมูลในหนังสือที่ผู้ร้องขอประสงค์จะให้เปิดเผยด้วย

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้พิจารณาข้อหารือของ ธปท. และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า

๑) ข้อมูลข่าวสารที่มีการร้องขอเป็นข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ จึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งประชาชนมีสิทธิเข้าตรวจดู หรือขอสำเนาข้อมูลนั้นได้ตามกฎหมาย สำหรับหน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวหรือไม่ ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการต่อไป

๒) ข้อมูลตามที่มีการร้องขอเป็นข้อมูลที่มีกำหนดชั้นความลับ ซึ่งการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องต้องเป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ทั้งในเรื่องการเปิดเผยหรือการคุ้มครองข้อมูลที่กำหนดชั้นความลับดังกล่าว รวมทั้งผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย

๓) สำหรับประเด็นเรื่องบทบัญญัติตามมาตรา ๔๖ สัตต แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๐๕ นั้น คณะอนุกรรมการได้พิจารณากรณีที่เคยมีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ ที่ ศค ๒/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๓ ซึ่งวินิจฉัยว่า บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งได้ล่วงรู้กิจการของธนาคารพาณิชย์เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย เปิดเผยข้อมูลซึ่งพึงต้องสงวนไว้ แต่ไม่ได้ห้ามหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำกับตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ที่จะเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวในนามของหน่วยงานแต่อย่างใด เรื่องนี้จึงต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่า หากในฐานะบุคคลหรือส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ธนาคารซึ่งไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ใด แจ้งเปิดเผยข้อมูลที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ก็เป็นความผิดตามมาตรา ๔๖ สัตต แต่หากเป็นการเปิดเผยในนามของหน่วยงานซึ่งก็คือหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ซึ่งเป็นการเปิดเผยตามหน้าที่ก็จะไม่เข้าข่ายความผิดตามกฎหมายดังกล่าว โดยทั่วไปหน่วยงานของรัฐซึ่งมีกฎหมายกำหนดห้ามการเปิดเผยในลักษณะดังกล่าว มักจะหลีกเลี่ยงการใช้ดุลพินิจ โดยปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดไว้เท่านั้น แต่เมื่อมีการอุทธรณ์แล้วคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาที่เกี่ยวข้องจะพิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ววินิจฉัยตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

กรณีตามที่หารือเรื่องนี้ เมื่อข้อมูลข่าวสารที่ร้องขอมีการกำหนดชั้นความลับไว้ การจะเปิดเผยต้องพิจารณาดำเนินการโดยคำนึงถึงระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับ ในทางตรงข้ามหากหน่วยงานมีดุลพินิจที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ก็ต้องแจ้งปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นโดยแจ้งให้ทราบว่าเป็นเปิดเผยข้อมูลนั้นไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใด และเพราะเหตุใด ซึ่งจะจะเป็นไปตามมาตรา ๑๕ ต่อไป รวมทั้งการแจ้งสิทธิและวิธีการอุทธรณ์ให้ผู้ขอทราบด้วย

ขอให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ในประเด็นการปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง นั่นคือ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลจะต้องกำหนดการมอบหมายอำนาจให้หน่วยงานในสังกัดระดับรองลงไปตามลำดับให้ถูกต้องตามระเบียบ เพื่อให้หน่วยงานระดับรองลงไปสามารถดำเนินการตามระเบียบได้ต่อไป เพราะระเบียบฯ นี้กำหนดเป็นกรอบการปฏิบัติโดยให้หน่วยงานของรัฐใช้ดุลพินิจในการดำเนินการต่างๆ ตามระเบียบฯ (ต่างกับระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ ที่เป็นระเบียบเดิมที่เคยใช้ปฏิบัติ โดยระเบียบเดิมนั้นจะกำหนดสิ่งต่างๆ ไว้ชัดเจนและหน่วยงานของรัฐได้ถือปฏิบัติตามจนเกิดเป็นความเคยชินเมื่อระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการฯ มาใช้บังคับ จึงทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเกิดความสับสน ไม่เข้าใจการปฏิบัติอยู่เสมอๆ ตามที่เคยมีการติดต่อสอบถามการปฏิบัติตามระเบียบนี้อยู่โดยตลอด) หากมีกรณีที่ประชาชนสงสัยหรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบฯ ถ้าการดำเนินการไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบจะทำให้เจ้าหน้าที่ที่มีความบกพร่องซึ่งจะให้เกิดความเสียหายไปถึงหน่วยงานของรัฐไปด้วย จึงควรศึกษาและทำความเข้าใจกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ให้ถูกต้องต่อไป

ที่ นร ๐๑๐๗/๔๐๘๐

คณะกรรมการตอบข้อหารือ
ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๗

เรื่อง ขอหารือแนวทางการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีกฎหมายอื่นคุ้มครองมิให้เปิดเผย
เรียน ประธานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของธนาการแห่งประเทศไทย
อ้างถึง หนังสือธนาการแห่งประเทศไทย ด่วนมาก ที่ รพท.สปร.(๐๒)๑๙๑๐/๒๕๔๗
ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาเศรษฐกิจและ
การคลังของประเทศ ที่ ศค ๒/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง ธนาการแห่งประเทศไทยได้ขอหารือคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของ
ราชการ กรณีผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ขอใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อ
ขอข้อมูลหนังสือที่ธนาการแห่งประเทศไทย ตอบกลับไปยังธนาการกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เกี่ยวกับคุณสมบัติ
ของนายวิโรจน์ นวลแซ เพื่อจะนำเสนอข้อมูลดังกล่าวแก่สาธารณชน แต่เนื่องจากหนังสือดังกล่าวเป็นข้อมูล
ที่จัดเป็นเอกสารลับชั้น “ลับมาก” ซึ่งได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบฐานะของธนาการกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
และตามพระราชบัญญัติการธนาการพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๔๖ สัตต ได้บัญญัติการห้ามเปิดเผยไว้
ดังนั้นธนาการแห่งประเทศไทยจึงขอหารือในประเด็นเกี่ยวกับการที่มีข้อจำกัดในการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
การตรวจสอบฐานะของธนาการพาณิชย์ตามพระราชบัญญัติการธนาการพาณิชย์ฯ ดังกล่าว ธนาการแห่ง
ประเทศไทยจะดำเนินการเปิดเผยข้อมูลให้แก่ผู้ร้องขอได้หรือไม่ เพียงใด และขอทราบแนวทางในการเปิดเผย
ข้อมูลให้แก่ผู้ร้องขอโดยไม่กระทบถึงประโยชน์ได้เสียของบุคคลอื่น ซึ่งปรากฏข้อมูลอยู่ในหนังสือที่มีการขอ
ให้เปิดเผยนี้ด้วย ดังความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมาย
ข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้พิจารณาเรื่องหรือดังกล่าว พร้อมทั้งข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้ว
มีความเห็นว่า ข้อมูลที่มีการร้องขอเป็นข้อมูลที่ธนาการแห่งประเทศไทยได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบ
ฐานะของธนาการพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติการธนาการพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และได้มีการกำหนดชั้น
ความลับไว้ หากธนาการแห่งประเทศไทยมีความประสงค์ที่จะเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ธนาการแห่งประเทศไทย
ต้องดำเนินการให้เป็นไป ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ส่วนที่ ๑๐ ซึ่งได้มี
การกำหนดแนวทางในการเปิดเผยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ดังนั้น หากธนาการแห่งประเทศไทยเห็นสมควรจะ
เปิดเผยข้อมูลตามที่ร้องขอ ธนาการแห่งประเทศไทยก็สามารถใช้ดุลพินิจในการเปิดเผยได้ตามความเหมาะสม

อย่างไรก็ตาม หากธนาการแห่งประเทศไทยเห็นว่าไม่สมควรที่จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ร้องขอ ธนาการ
แห่งประเทศไทยก็มีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งให้ผู้ร้องขอทราบถึงเหตุผลในการปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลตามมาตรา ๑๕
แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ด้วย

อนึ่ง คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาเศรษฐกิจและการคลังของ
ประเทศได้มีคำวินิจฉัยที่ ศค ๒/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๓ ในประเด็นเกี่ยวกับมาตรา ๔๖ สัตต แห่ง
พระราชบัญญัติการธนาการพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ โดยในคำวินิจฉัยดังกล่าว คณะกรรมการวินิจฉัยฯ เห็นว่า
บทบัญญัติตามมาตรา ๔๖ สัตต เป็นบทบัญญัติที่ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของธนาการพาณิชย์หรือธนาการแห่งประเทศไทย
ซึ่งล่วงรู้กิจการของธนาการพาณิชย์เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย เปิดเผยข้อมูลซึ่งพึงต้องสงวนไว้
แต่มิได้ห้ามหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำกับตรวจสอบธนาการพาณิชย์ที่จะเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวในนามของ
หน่วยงาน แต่อย่างใด รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเกียรติชัย ณ นคร)

ประธานอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

ฝ่ายเลขานุการ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๒-๓ ต่อ ๕๐

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๓

ตัวอย่างที่ ๕

เรื่อง หารือกรณีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ

หน่วยงานที่ขอหารือ นายชนินทร์ สงวนดีกุล

สรุปประเด็นการหารือ

นายชนินทร์ สงวนดีกุล ได้มีหนังสือขอหารือต่อสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการว่า นายชนินทร์ฯ ได้ถูกแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยถูกแจ้งข้อกล่าวหา จึงมีความประสงค์จะขอตรวจดูบันทึกประจำวันการแจ้งความและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ยอมให้ตรวจดูข้อมูลข่าวสารดังกล่าว นายชนินทร์ฯ จึงสอบถามว่า ในฐานะที่นายชนินทร์ฯ ถูกกล่าวหา มีสิทธิในการขอคัดถ่ายสำเนาใบแจ้งความ และพยานหลักฐาน ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่ โดยไม่ต้องนำคดีมาฟ้องร้องต่อศาลเสียก่อน

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้พิจารณาข้อหารือเรื่องนี้แล้ว เห็นว่า

๑) สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นสิทธิในการเข้าตรวจดูหรือขอสำเนาข้อมูลข่าวสารของราชการได้ตามกฎหมายดังกล่าว ไม่ว่าผู้ใช้สิทธิจะมีฐานะใดก็จะได้รับการปฏิบัติโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติแต่อย่างใด

๒) ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการแจ้งความร้องทุกข์หรือพยานหลักฐานทางคดีต่างๆ เมื่ออยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ถือเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ แต่เป็นข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ซึ่งเจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ หากข้อมูลข่าวสารดังกล่าวถูกนำฟ้องคดีต่อศาลแล้วจะเป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งไม่สามารถใช้สิทธิตามกฎหมายนี้ขอจากศาล แต่อาจใช้สิทธิตามกฎหมายอื่น เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรืออาญาในการขอได้ต่อไป

ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารตามที่ขอหารือ แม้ว่าผู้ขอจะมีฐานะเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือฐานะอื่นใดก็สามารถใช้สิทธิในการขอข้อมูลดังกล่าวได้ อย่างไรก็ดี เนื่องจากข้อมูลที่มีการแจ้งความร้องทุกข์ในคดีที่อยู่ระหว่างการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงเข้าลักษณะตามมาตรา ๑๕ ซึ่งเจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้ และเมื่อมีการปฏิเสธการเปิดเผยแล้ว ผู้ขอก็สามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ตามกฎหมายต่อไป

ข้อสังเกตเพิ่มเติม ประชาชนมักเข้าใจว่าพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

เป็นกฎหมายเพียงฉบับเดียวที่ให้สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจริงๆ แล้วมีกฎหมายอีกหลายฉบับที่ให้สิทธิในการเข้าถึงหรือได้รับการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งต้องใช้ดุลพินิจในการพิจารณาเป็นกรณีๆ ไป อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ต้องแจ้งสิทธิในเรื่องที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนได้รับทราบถึงสิทธิดังกล่าว หากเจ้าหน้าที่ละเลยไม่แจ้งสิทธิก็จะทำให้ประชาชนมีข้อต่อสู้หรือข้อโต้แย้งในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอสอบถามข้อมูล

เรียน นายชนินทร์ สวงนดิกุล

อ้างถึง หนังสือของท่าน ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง ท่านถูกแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยถูกแจ้งข้อกล่าวหา และท่านประสงค์จะขอตรวจดูบันทึกประจำวันการแจ้งความและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่ยอมให้ท่านตรวจดูข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ท่านจึงสอบถามว่าท่านในฐานะผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิในการขอคัดถ่าย สำเนาใบแจ้งความ และพยานหลักฐาน ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่ โดยไม่ต้องนำคดีมาฟ้องร้องต่อศาลเสียก่อน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมาย ข้อมูลข่าวสารของราชการได้พิจารณาเรื่องหารือของท่านแล้วเห็นว่าบันทึกประจำวันแจ้งความและพยานหลักฐาน เป็นข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครอง หรือควบคุมดูแลของสถานีตำรวจ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่ประชาชนมีสิทธิในการเข้าตรวจดู ขอสำเนา หรือสำเนาที่มี คำรับรองถูกต้องได้ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อย่างไรก็ตาม หากเจ้าหน้าที่ตำรวจ พิจารณาแล้วเห็นว่าข้อมูลข่าวสารตามที่ท่านร้องขอ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ไม่สามารถเปิดเผยได้ ตามมาตรา ๑๕ เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจใช้ดุลพินิจไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้ดุลพินิจไม่ เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ท่านมีสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ ตามมาตรา ๑๘ แห่ง พระราชบัญญัติ ฉบับเดียวกัน

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเจียรชัย ณ นคร)

ประธานอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

ฝ่ายเลขานุการ
สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๑๓๖๖ โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๔๓

ตัวอย่างที่ ๑

เรื่อง หารือแนวทางปฏิบัติกรณีผู้เสียหายขอสำเนารายงานการสอบสวนข้อเท็จจริงในเรื่อง
ที่ร้องขอความเป็นธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย

หน่วยงานที่ขอหารือ การกีฬาแห่งประเทศไทย (กกท.)

สรุปประเด็นการหารือ

การกีฬาแห่งประเทศไทย ได้มีหนังสือขอหารือแนวทางปฏิบัติ พร้อมทั้งส่งตัวอย่างข้อมูลข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณา กรณีที่ผู้เสียหายซึ่งถูกเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย สังกัดองค์การ สงเคราะห์ทหารผ่านศึก ภายใต้การบังคับบัญชาของ กกท. ทำร้ายร่างกาย ผู้เสียหายได้ร้องเรียนขอความ เป็นธรรมกรณีที่เกิดขึ้นจึงได้มีการสอบสวนข้อเท็จจริงขึ้น ต่อมาผู้เสียหายได้ร้องขอสำเนารายงานการสอบสวน ข้อเท็จจริงดังกล่าว กกท. จึงขอหารือว่าจะส่งมอบสำเนาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวให้แก่ผู้ร้องขอได้หรือไม่ และ หากจะลบข้อมูลคนอื่นที่เกี่ยวข้องในข้อมูลข่าวสารนั้นก่อนส่งมอบได้หรือไม่ อย่างไร

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูล ข่าวสารของราชการ ได้พิจารณาข้อหารือของ กกท. และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว มีความเห็นว่า

- ๑) กรณีตามที่หารือ เป็นกรณีการขอข้อมูลโดยผู้เสียหายที่ได้อ้างอิงความเป็นธรรม ซึ่งมีลักษณะ เป็นการขอทราบผลการดำเนินการตามที่ได้อ้างอิงไว้ ผู้ขอจึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องโดยตรง
- ๒) กกท.มีความเห็นเบื้องต้นในส่วนที่จะเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวตามตัวอย่างที่ส่งมาประกอบการ หารือด้วย จึงเป็นกรณีที่หน่วยงานใช้ดุลพินิจในการเปิดเผยซึ่ง กกท. สามารถดำเนินการได้ตามกฎหมาย
- ๓) สำหรับประเด็นที่ กกท. ประสงค์จะลบข้อมูลคนอื่นที่เกี่ยวข้องในข้อมูลข่าวสารที่มีการร้องขอ ก่อนส่งมอบให้ผู้ขอ กกท. ต้องแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลที่จะลบปกปิดดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใด และ เพราะเหตุใด ซึ่งจะเป็นไปตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ พร้อมทั้งต้องแจ้งสิทธิอุทธรณ์ให้ทราบด้วยต่อไป
- ๔) คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาในประเด็นกรณีการดำเนินการเรื่องร้องเรียนนี้ คณะรัฐมนตรี ได้สั่งการที่เกี่ยวข้องไว้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ (ผนวก ๓) ซึ่งได้กำหนดให้ผู้บังคับ บัญชาใช้ดุลพินิจสั่งการตามที่เห็นสมควร เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ผู้ร้องและพยาน ดังนั้น การดำเนินการที่ เกี่ยวข้องถือว่าเป็นความลับของทางราชการ ซึ่งต้องเป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๔ อย่างเคร่งครัดด้วย อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตเพิ่มเติมด้วยว่า ข้อมูลที่เป็นผู้ถูกร้องเรียน กกท. ไม่มีความจำเป็นต้องลบปกปิดแต่อย่างใด การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามตัวอย่างที่ส่งไปประกอบการหารือ นั้น เป็นดุลพินิจของ กกท. ที่สามารถดำเนินการได้ แต่ กกท. ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อมิให้เกิดความเสียหาย ใดๆ ด้วย

๒๔

รวมตอบข้อหารือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ที่ นร (กพร) ๑๔๐๕/๘๖๘

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๓๑ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอหารือแนวทางปฏิบัติกรณีผู้เสียหายขอสำเนารายงานการสอบข้อเท็จจริง ในเรื่องที่ร้องขอ
ความเป็นธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศการกีฬา การกีฬาแห่งประเทศไทย

อ้างถึง หนังสือการกีฬาแห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง การกีฬาแห่งประเทศไทย (กกท.) ขอหารือแนวทางปฏิบัติกรณีที่ผู้เสียหาย ซึ่งถูกเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย สังกัดองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ภายใต้การบังคับบัญชาของ กกท. ทำร้ายร่างกาย ได้ขอสำเนาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรายงานการสอบข้อเท็จจริงที่ผู้เสียหายได้ร้องขอความเป็นธรรม โดย กกท. มีประเด็นที่ขอหารือว่า จะส่งมอบสำเนาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวให้แก่ผู้ร้องขอได้หรือไม่ และหากจะลบชื่อบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องในข้อมูลข่าวสารนั้นก่อนส่งมอบได้หรือไม่ อย่างไร ความละเอียดแจ้งแล้ว

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้พิจารณาประกอบกับข้อมูลข่าวสารดังกล่าวแล้ว มีความเห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นกรณีที่ผู้เสียหาย ซึ่งมีส่วนได้เสียโดยตรง เป็นผู้ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนของตนเอง และประกอบกับความเห็นของ กกท. ในส่วนที่จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามตัวอย่างที่ให้นั้น ถือเป็นดุลพินิจของ กกท. ที่สามารถดำเนินการได้ตามกฎหมาย เพียงแต่ คณะกรรมการฯ มีข้อสังเกตว่า ชื่อบุคคลที่เป็นผู้ถูกร้องเรียน กกท. ไม่มีความจำเป็นต้องปิดบังข้อมูลข่าวสารดังกล่าว โดยสามารถเปิดเผยข้อมูลตามที่ขอหารือนี้ได้ อย่างไรก็ตาม กกท. ต้องพิจารณาตามข้อเท็จจริงของเรื่องนี้ด้วยว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่มีการร้องขอทั้งหมดจะเกิดความเสียหายอย่างไร หรือไม่ หากข้อมูลข่าวสารใดมีลักษณะตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กกท. ต้องใช้ดุลพินิจในการเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยก็ได้ ซึ่งหากจะไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดก็ต้องแจ้งคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น พร้อมทั้งแจ้งเหตุผลและสิทธิอุทธรณ์ให้ทราบต่อไปด้วย

๒๕

รวมตอบข้อหารือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรองพล เจริญพันธุ์)

รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ฝ่ายเลขานุการ
โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๒ ๐ ๒๒๘๒ ๑๓๖๖
โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๓

๒๘

รวมตอบข้อหารือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควรที่จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ตามที่ร้องขอ ก็ถือเป็นดุลพินิจของจังหวัดฯ
ที่จะพิจารณาได้ตามความเหมาะสม ตามนัยมาตรา ๑๕(๒) หรือ (๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของ
ราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

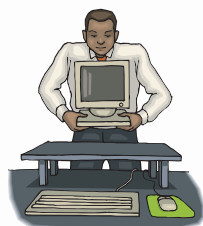
(นายเจริญชัย ณ นคร)

ประธานอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๒-๓

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๓

๒๙

รวมตอบข้อหารือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

เรื่องหารือกรณีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ

ตัวอย่างที่ ๑

เรื่อง หารือกรณีข้อสงสัยในหลักและวิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐวิสาหกิจหรือข้าราชการ

หน่วยงานที่ขอหารือ ห้างหุ้นส่วนจำกัด โคราซกรุภัณฑ์

สรุปประเด็นการหารือ

ห้างหุ้นส่วนจำกัด โคราซกรุภัณฑ์ โดยผู้จัดการตลาดฝ่ายงานก่อสร้าง ได้มีหนังสือสอบถามข้อสงสัย
ในหลักและวิธีปฏิบัติงานเกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ในเรื่องการเผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการว่าจะกระทำได้อย่างไร
และประชาชนต้องปฏิบัติหรือกระทำอย่างไร จึงจะได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกวดราคาหรือการสอบ
ราคาของหน่วยงานของรัฐ รวมประเด็นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีที่ปฏิบัติมิชอบ ซึ่งทำให้
ประชาชนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารของราชการ และอาจได้รับความเสียหายจากการดังกล่าว

การพิจารณาของคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูล
ข่าวสารของราชการ ได้พิจารณาข้อสอบถามของ หจก. โคราซกรุภัณฑ์ และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว
มีความเห็นว่า

๑) คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ได้พยายามรณรงค์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิของประชาชนตามกฎหมายนี้อย่างต่อเนื่องอยู่โดยตลอด
นอกจากนี้หากองค์กรหรือคณะบุคคลใดต้องการวิทยากรไปให้ความรู้ความเข้าใจก็สามารถติดต่อขอการ
สนับสนุนวิทยากรดังกล่าวได้ต่อไป นอกจากนี้ในเว็บไซต์ที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานฯ (www.oic.go.th)
ก็ให้บริการความรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ รวมทั้งการตอบข้อซักถามต่างๆ ด้วย

๒) สำหรับข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวกับประกาศสอบราคาหรือประกาศประกวดราคา ซึ่ง
ผู้มีอำนาจลงนามแล้ว เป็นข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดไว้ให้ดู ณ หน่วยงานของรัฐนั้นๆ อยู่แล้ว
โดยปกติแล้วการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐจะมีขั้นตอนการปฏิบัติซึ่งเป็น
ไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ แม้หน่วยงานของรัฐในส่วนท้องถิ่นหรือ
รัฐวิสาหกิจก็มีระเบียบเกี่ยวกับการพัสดุฯ ของหน่วยงานดังกล่าว แต่ก็ขึ้นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย
การพัสดุฯ มาใช้โดยอนุโลมด้วย

การใช้สิทธิของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการนั้น กระทำได้โดยการไปเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสาร ณ หน่วยงานที่เป็นเจ้าของข้อมูล และขอสำเนาหรือสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องได้ต่อไป หรืออาจส่งคำขอที่ระบุให้สามารถเข้าใจได้ตามควรว่าต้องการข้อมูลข่าวสารใดและต้องเป็นข้อมูลที่มีอยู่แล้วด้วยปัจจุบัน มีการขอข้อมูลในลักษณะที่เป็นการแจ้งให้หน่วยงานของรัฐส่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศประกวดราคาหรือประกาศสอบราคาให้ก่อนที่จะมีการดำเนินการในเรื่องนั้นล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓ วัน ซึ่งเรื่องนี้เป็นดุลพินิจของหน่วยงานนั้นๆว่าจะส่งให้ได้หรือไม่ แต่ไม่ใช่กรณีการใช้สิทธิตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ และจากการตรวจสอบกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้ว ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบใดที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐส่งข้อมูลให้ผู้ขอดังกล่าว จะมีก็แต่ระเบียบว่าด้วยการพัสดุ ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานส่งประกาศสอบราคาให้ผู้ประกอบอาชีพรับจ้างหรือทำงานนั้นๆ โดยตรงให้มากที่สุดเท่านั้น ซึ่งผู้ประกอบอาชีพนั้นๆ ควรไปแสดงความจำนงกับหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ส่งเอกสารการสอบราคากับหน่วยงานของรัฐต่อไป อย่างไรก็ตาม หากประชาชนเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามกฎหมายก็สามารถร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการต่อไปได้

สำหรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างนี้ เนื่องจากมีการร้องเรียนไปยังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการอยู่เสมอ เกี่ยวกับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุในการประกาศเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้ประกาศกำหนดให้ประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคาที่มีผู้มีอำนาจลงนามแล้วเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙(๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดไว้ ณ สถานที่แสดงข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน โดยเก็บไว้ไม่น้อยกว่า ๑ ปีด้วย รวมทั้งหน่วยงานของรัฐต้องจัดทำสรุปผลการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือนไว้ ณ สถานที่แสดงข้อมูลดังกล่าวด้วย เมื่อประชาชนไปที่หน่วยงานของรัฐแล้วไม่พบข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็สามารถร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ต่อไป

๓) กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติทุจริตหรือปฏิบัติไม่ชอบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างในหน่วยงานของรัฐนี้ แม้เป็นการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ แต่เนื่องจากกฎหมายนี้ไม่มีบทลงโทษไว้ เพียงแต่ให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายไปใช้สิทธิทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง รวมทั้งการร้องเรียนเพื่อดำเนินการทางวินัยต่อเจ้าหน้าที่ได้ แต่กรณีการปฏิบัติมิชอบของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวหากดำเนินการไม่เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุ และยังเป็นของการกีดขวางการแข่งขันอย่างเป็นธรรมแล้วก็จะเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ ด้วย ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ ป.ป.ช. พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

อนึ่ง กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นผู้เกี่ยวข้องหรือได้รับความเสียหายอาจร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานนั้น หรือร้องเรียนต่อหน่วยเหนือขึ้นไป นอกจากการร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการแล้ว และเมื่อร้องเรียนไปด้วยวิธีใดๆ แต่ยังไม่ได้รับการแจ้งผลการดำเนินการและเมื่อทวงถามไปแล้วก็ยังไม่ได้รับการแจ้งผลใดๆ ประชาชนก็สามารถฟ้องศาลปกครองเพื่อให้ขอดำเนินการกรณีหน่วยงานของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า ในเรื่องนี้ควรระวังในเรื่องการมีส่วนได้เสียและอายุความฟ้องคดีด้วย

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

ที่ นร (กพร) ๑๓๑๑/๑๑๐๓๕

เรื่อง ข้อสงสัยในหลักและวิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐวิสาหกิจหรือข้าราชการ

เรียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด โคราซครุภัณฑ์ โดยนายวิรัช พรหมชนะ ผู้จัดการตลาดฝ่ายงานก่อสร้าง

อ้างถึง หนังสือห้างหุ้นส่วนจำกัด โคราซครุภัณฑ์ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙
๒. สำเนาประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง กำหนดให้ประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้ว เป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ตามมาตรา ๙(๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง ห้างหุ้นส่วนจำกัด โคราซครุภัณฑ์ มีข้อสงสัยในหลักและวิธีปฏิบัติงานเกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ของเจ้าหน้าที่รัฐวิสาหกิจหรือข้าราชการ โดยมีประเด็นข้อสงสัยเกี่ยวกับการเผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าวว่าจะทำได้หรือไม่อย่างไร และประชาชนต้องปฏิบัติหรือกระทำอย่างไร จึงจะได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกวดราคาหรือการสอบราคาจากหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งประเด็นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีที่ปฏิบัติมิชอบของเจ้าหน้าที่ ซึ่งทำให้ประชาชนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารของราชการ และอาจได้รับความเสียหายจากการดังกล่าว ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ พิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. การดำเนินการเพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีแผนงานและได้ปฏิบัติตามแผนงานดังกล่าวอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด สำหรับการเชิญวิทยากรบรรยายให้ความรู้เรื่องนี้สามารถกระทำได้ โดยมีหนังสือแสดงความประสงค์ไปยังสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล ส่วนค่าใช้จ่ายในการนี้เป็นเรื่องที่ผู้จัดเป็นผู้รับผิดชอบ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะให้การสนับสนุนเฉพาะวิทยากรผู้บรรยายเท่านั้น

๒. กรณีที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด โคราซครุภัณฑ์ ขอรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบราคาหรือการประกวดราคาจากหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจนั้น เป็นเรื่องการขอรับข้อมูลโดยมีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น ห้างฯ จึงมีหน้าที่ที่จะต้องไปยื่นหนังสือขอรับเอกสารสอบราคาหรือเอกสารประกวดราคา ยังหน่วยงานที่มีการดำเนินการสอบราคาหรือประกวดราคา โดยยื่นขอรับเอกสารเป็นการเฉพาะกรณีตามลักษณะของงานที่ห้างฯ มีความสนใจ ซึ่งหน่วยงานของรัฐ

ที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบของการจัดซื้อจัดจ้างที่กำหนดไว้ตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุ ทั้งของสำนักงานกฤษฎีกาและของกระทรวงมหาดไทย การที่ห้างฯ จะขอเอกสารสอบราคาและเอกสารประกวดราคา ในลักษณะที่เป็นการขอทั่วไป ไม่ได้ขอรับเป็นการเฉพาะกรณี เห็นว่าไม่มีระเบียบหรือข้อกฎหมายใดที่บังคับให้หน่วยงานของรัฐต้องส่งให้ ยกเว้นในเรื่องการสอบราคาที่มีข้อกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาจัดส่งเอกสารสอบราคาให้กับผู้มีอาชีพที่มีคุณสมบัติตรงกับเรื่องสอบราคาให้มากที่สุด ดังนั้นในเรื่องการสอบราคานี้ ห้างฯ จึงควรที่จะแสดงความจำนงกับหน่วยงานของรัฐ เพื่อขอรับเอกสารประกาศสอบราคาของหน่วยงานนั้นๆ ต่อไป

อย่างไรก็ตาม ในส่วนที่เกี่ยวกับเอกสารการสอบราคาและเอกสารการประกวดราคานี้ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีประกาศตามล้งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒ กำหนดให้ประกาศสอบราคาและประกาศประกวดราคาของหน่วยงานของรัฐที่มีการลงนามโดยหัวหน้าส่วนราชการแล้ว เป็นข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐจะต้องนำจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ ทั้งนี้ มีกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี นับแต่วันลงนาม ดังนั้น ห้างฯ จึงสามารถดำเนินการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารดังกล่าวตามประกาศของคณะกรรมการได้ที่หน่วยงานของรัฐ ซึ่งกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามประกาศของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการดังกล่าว ห้างฯ สามารถร้องเรียนไปยังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้

๓. สำหรับกรณีที่มีการปฏิบัติโดยทุจริต หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ผู้เสียหายสามารถดำเนินคดีได้ทั้งคดีอาญาและคดีปกครอง รวมทั้งสามารถร้องเรียนเพื่อให้มีการดำเนินการทางวินัยได้ ในกรณีที่การกระทำของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลใด ผู้ที่ได้รับความเสียหายก็อาจฟ้องร้องดำเนินคดีทางแพ่งได้

๔. กรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ โดยไม่ให้ประชาชนเข้าตรวจดูหรือไม่บริการข้อมูลข่าวสารของราชการที่เปิดเผยได้ ประชาชนสามารถร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรองพล เจริญพันธุ์)

รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ฝ่ายเลขานุการ

โทร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๒-๓ โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๓

ตัวอย่างที่ ๒

เรื่อง **หารือข้อกฎหมาย กรณีมีผู้ขอสำเนาเอกสารประกอบการยื่นของประกวดราคา**

หน่วยงานที่ขอหารือ **องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด (อบจ. ร้อยเอ็ด)**

สรุปประเด็นที่หารือ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ขอหารือข้อกฎหมาย กรณีนายสถาพร ว่องสันพงษ์ สมาชิก อบจ.ร้อยเอ็ด ใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อขอสำเนาเอกสารประกอบการยื่นของประกวดราคาของบริษัทและห้างหุ้นส่วนจำกัดที่ได้ผ่านการพิจารณาและได้เข้าเป็นผู้สัญญา กับ อบจ.ร้อยเอ็ด ประกอบด้วยสำเนาหนังสือรับรองผลงานก่อสร้าง สำเนาอนุญาตของเจ้าหน้าที่วิศวกรตามกฎหมาย กว. สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล หรือหนังสือบริคณห์สนธิ และสำเนาผลการพิจารณาราคาของผู้ยื่นของประกวดราคา เพื่อนำไปตรวจสอบความถูกต้องในการประกวดราคา โดยมีประเด็นหารือดังนี้

๑. สัญญาจ้างเหมาก่อสร้างถนนลาดยางตามโครงการดังกล่าวเป็นสัญญาสัมปทานสัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ ตามมาตรา ๙ (๖) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่ อย่างไร

๒. สำเนาเอกสารประกอบการยื่นของประกวดราคา ประกอบด้วย หนังสือรับรองผลงานก่อสร้าง หนังสือใบอนุญาตของเจ้าหน้าที่วิศวกร ตามกฎ กว. และหนังสือการจดทะเบียนนิติบุคคล หรือหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัท และ/หรือ ห้างหุ้นส่วนจำกัด

(ก) เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ตามมาตรา ๕ หรือไม่ อย่างไร

(ข) เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความดูแลของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งจะเปิดเผยโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลไม่ได้ ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

(ค) เป็นข้อมูลข่าวสารสาธารณะในความครอบครองของหน่วยงานราชการที่เปิดเผยได้ ตามมาตรา ๕๘ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่ อย่างไร

(ง) เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะที่เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร หรือเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น ที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้หรือไม่

การพิจารณาของคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้พิจารณาข้อสอบถามของสมาชิก อบต. ร้อยเอ็ด และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว มีความเห็นดังนี้

๑) กรณีสัญญาสัมปทานที่เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙(๖) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ต้องเป็นสัญญาที่หน่วยงานของรัฐจัดทำกับเอกชน เพื่อการดำเนินงานจัดทำบริการสาธารณะต่างๆ อันเป็นงานในความรับผิดชอบของหน่วยงาน แต่กรณีสัญญาจ้างเหมาก่อสร้างถนนเป็นสัญญาจ้างทำของ จึงไม่ใช่สัญญาสัมปทานแต่อย่างใด

๒) สำหรับประเด็นการพิจารณาในส่วนของเอกสารประกอบการยื่นของประกวดราคานั้น ต้องพิจารณารายละเอียดและข้อเท็จจริงในแต่ละข้อมูลว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลหรือไม่ แต่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้นต้องเป็นข้อมูลของบุคคลธรรมดาเท่านั้น หากเป็นข้อมูลข่าวสารของนิติบุคคลไม่ถือเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายนี้แต่อย่างใด

๓) กรณีที่จะพิจารณาว่าข้อมูลข่าวสารใดเป็นข้อมูลข่าวสารสาธารณะในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๕๘ นั้น คงต้องพิจารณาเบื้องต้นว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการซึ่งอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลได้หรือไม่ ซึ่งหากดูในข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องแล้วข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๖ และมาตรา ๙ ถือได้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารสาธารณะที่สามารถเปิดเผยได้เป็นการทั่วไป หากข้อมูลข่าวสารของราชการมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าจะเปิดเผยหรือไม่ ก็ไม่น่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารสาธารณะตามกฎหมายดังกล่าว

ทั้งนี้ ในการพิจารณาว่าข้อมูลข่าวสารของราชการใดจะมีลักษณะเป็นข้อมูลข่าวสารสาธารณะหรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล หรือข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยอย่างใดนั้น ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องเป็นกรณีๆ ไป เพราะข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย บางกรณีหน่วยงานที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลนั้นก็สามารเปิดเผยข้อมูลได้ หากเห็นว่าการเปิดเผยดังกล่าวไม่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร เช่น กรณีที่เป็นสามัคคีกรรณการตามกฎหมายถือว่าเป็นบุคคลคนเดียวกัน แต่หากพิจารณาตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ กรรยาหรือสามัคคีกรรณการต้องการข้อมูลส่วนตัวของคู่สมรสก็ต้องมีหนังสือให้ความยินยอมจากคู่สมรสของตนมาประกอบคำขอข้อมูลดังกล่าว เพราะถือว่าเป็นคนละคนกันก็ได้ เป็นต้น กรณีหารือเรื่องนี้ผู้ขอต้องทำความเข้าใจถึงข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องซึ่งจะทำให้หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อไปด้วย

ผู้เขียนเห็นว่า กรณีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างในประเด็นที่น่าสนใจและเป็นข้อสอบถามอยู่เสมออีกเรื่อง คือ การเปิดเผยราคากลางและการคำนวณราคากลางงานก่อสร้างต่างๆของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งถูกปกปิดตลอดมาในอดีต ในปัจจุบันด้วยระบบการดำเนินงานที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ จึงเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๔ (ผนวก ๔)

ที่ นร (กขร) ๑๔๐๕/๗๐๒

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๘ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง หารือข้อกฎหมาย กรณีมีผู้ขอสำเนาเอกสารประกอบการยื่นของประกวดราคา

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

อ้างถึง หนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ รอ ๕๑๐๑/๑๕๕ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาควินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม
การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย ที่ สค ๑๓/๒๕๕๔ วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด (อบจ. ร้อยเอ็ด) ขอหารือข้อกฎหมายกรณีนายสถาพร ว่องสันพงษ์ สมาชิกสภา อบจ. ร้อยเอ็ด ใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อขอสำเนาเอกสารประกอบการยื่นของประกวดราคาของบริษัท และห้างหุ้นส่วนจำกัด ที่ได้ผ่านการพิจารณาและได้เข้าเป็นคู่สัญญากับ อบจ. ร้อยเอ็ด ประกอบด้วยสำเนาหนังสือรับรองผลงานก่อสร้างสำเนาอนุญาตของเจ้าหน้าที่วิศวกร ตามกฎ กว. สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล หรือหนังสือบริคณห์สนธิ และสำเนาผลการพิจารณาราคาของผู้ยื่นของประกวดราคา เพื่อนำไปตรวจสอบความถูกต้องในการประกวดราคา โดย อบจ. ร้อยเอ็ดได้หารือในประเด็น ดังนี้

๑. สัญญาจ้างเหมาก่อสร้างถนนลาดยาง ตามโครงการดังกล่าว เป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือสัญญาว่าจ้างร่วมกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ ตามมาตรา ๙ (๖) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ หรือไม่ อย่างไร

๒. สำเนาเอกสารประกอบการยื่นของประกวดราคา ประกอบด้วย หนังสือรับรองผลงานก่อสร้างหนังสือใบอนุญาตของเจ้าหน้าที่วิศวกร ตามกฎ กว. และหนังสือการจดทะเบียนนิติบุคคล หรือหนังสือบริคณห์สนธิ ของบริษัท และ/หรือ ห้างหุ้นส่วนจำกัด

(ก) เป็นข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา ๕ หรือไม่ อย่างไร

(ข) เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความดูแลของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งจะเปิดเผยโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลไม่ได้ ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ หรือไม่ อย่างไร

(ค) เป็นข้อมูลข่าวสารสาธารณะในความครอบครองของหน่วยงานราชการที่เปิดเผยได้ตามมาตรา ๕๘ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่ อย่างไร

(ง) เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะที่เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร หรือเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครอง

๓๖

รวมตอบข้อหารือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

มิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น ที่หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้หรือไม่ อย่างไร
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมาย
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙(๖) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ต้องเป็น
สัญญาสัมปทานที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำกับเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อดำเนินงานในการจัดทำบริการ
สาธารณะ เช่น สัมปทานการเดินรถเมล์ สัมปทานการให้บริการโทรศัพท์ หรือสัมปทานการจัดเก็บขยะ เป็นต้น
แต่สัญญาจ้างเหมาก่อสร้างถนนลาดยางเป็นสัญญาการจ้างทำของ ซึ่งไม่เข้าลักษณะเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา
๙(๖) แต่อย่างใด

๒. สำหรับเอกสารประกอบการยื่นของประกวดราคาตามที่มีการร้องขอนั้น จะเปิดเผยได้
หรือไม่ สามารถพิจารณาได้ ดังนี้

(ก) การพิจารณาว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูล
ข่าวสารของราชการฯ ต้องประกอบกับมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันด้วย กล่าวคือ ต้องเป็น
ข้อมูลข่าวสารของบุคคลธรรมดาเท่านั้น ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารที่มีการร้องขอซึ่งเป็นของบริษัทและห้างหุ้นส่วน
จำกัดที่เป็นนิติบุคคล จึงไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

(ข) เมื่อข้อมูลข่าวสารที่ร้องขอ ได้แก่ สำเนาหนังสือรับรองผลงานก่อสร้าง สำเนาหนังสือ
ใบอนุญาตของเจ้าหน้าที่วิศวกร ตามกฎ กว. และสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล หรือหนังสือ
บริคณห์สนธิ ของบริษัทและห้างหุ้นส่วนจำกัด พิจารณาว่า ไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล (เว้นแต่ข้อมูล
ข่าวสารที่เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวบุคคล เช่น ข้อมูลข่าวสารที่ระบุในบัตรประจำตัวประชาชน หรือทะเบียนบ้าน
ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว อาจเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร โดยต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป)
จึงไม่ต้องพิจารณาในประเด็นเรื่องความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลประกอบการพิจารณาการ
เปิดเผยข้อมูลดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวอาจกระทบประโยชน์ได้เสียของบุคคลอื่น
ผู้ที่จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนัยมาตรา ๑๗ กล่าวคือ การแจ้งให้ผู้ถูกระทบ
ประโยชน์ได้เสีย เกี่ยวข้องเพื่อแสดงคำคัดค้านหรือไม่ ภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อน

(ค) สำหรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกสารประกอบการยื่นของประกวดราคาเห็นว่า เป็น
ข้อมูลข่าวสารตามหลักเกณฑ์ที่ได้ประกาศในการประกวดราคาของหน่วยงานของรัฐ จึงถือว่าข้อมูลดังกล่าวเป็น
ข้อมูลข่าวสารสาธารณะที่สามารถเปิดเผยให้ประชาชนทราบได้โดยทั่วไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
ของราชการฯ ซึ่งสอดคล้องตามนัยมาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย

อนึ่ง ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกสารประกอบการยื่นของประกวดราคาตามที่หารือนี้ แม้ว่า
อาจมีข้อมูลบางส่วนเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลก็ตาม แต่ผู้ขอข้อมูลเรื่องนี้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อนำข้อมูลข่าวสารนั้นไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของ
หน่วยงานของตนได้ ทั้งนี้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม

๓๗

รวมตอบข้อหารือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย ที่ สค ๑๓/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๔
รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วยแล้ว
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรองพล เจริญพันธุ์)

รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ฝ่ายเลขานุการ

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๒ ๐ ๒๒๘๒ ๑๓๖๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๔๓

เรื่องหารือกรณีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบ
และการประเมินผลของหน่วยงานของรัฐ

ตัวอย่างที่ ๑

เรื่อง หารือกรณีการเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับข้อสอบและสมุดคำตอบ

หน่วยงานที่ขอหารือ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

ประเด็นที่ขอหารือ

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ได้ขอหารือเกี่ยวกับการเก็บเอกสารที่เป็นข้อสอบและสมุดคำตอบว่าจะต้องเก็บไว้เป็นระยะเวลาเท่าใด และจะต้องดำเนินการอย่างไร เนื่องจากในแต่ละปีจะมีข้อสอบและสมุดคำตอบของนักศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากทุกภาคการศึกษา ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสถานที่เก็บรักษาและการดูแลรักษา รวมทั้งปัญหาในทางปฏิบัติกรณีที่มีผู้ขอตรวจดูข้อสอบและสมุดคำตอบดังกล่าว

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้พิจารณาข้อหารือของนิด้า และข้อกฎหมาย รวมทั้งระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า

๑) เอกสารที่เป็นข้อสอบและสมุดคำตอบซึ่งอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของนิด้า ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ถือเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งประชาชนสามารถเข้าตรวจดูได้ตามกฎหมายดังกล่าว (ข้อมูลข่าวสารที่เป็นกระดาดษาคำตอบนี้ได้เคยมีกรณีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย กรณีการอุทธรณ์ขอให้เปิดเผยกระดาดษาคำตอบของผู้สมัครสอบเข้าศึกษาในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เมื่อปีการศึกษา ๒๕๔๑ ซึ่งผู้ปกครองของนักเรียนที่ถูกวินิจฉัยให้เปิดเผยกระดาดษาคำตอบได้ใช้สิทธิฟ้องคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ต่อศาลในข้อหาละเมิด ปรากฏว่ามีการพิจารณาคดีของศาลในเรื่องนี้จนคดีถึงที่สุดโดยศาลฎีกาได้พิพากษาว่า กระดาดษาคำตอบไม่ถือเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของนักเรียนที่เป็นผู้เขียนคำตอบในกระดาดษาคำตอบดังกล่าว**)

๒) หากพิจารณาถึงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ แล้ว ถือว่าเอกสารที่เป็นข้อสอบและสมุดคำตอบมีลักษณะเป็นเอกสารของทางราชการตามระเบียบดังกล่าวด้วย ดังนั้นการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในเรื่องการจัดทำ การเก็บรักษา การยืม และการทำลาย ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องก็ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณฯ ดังกล่าวต่อไป

๓) กรณีที่ขอหารือเกี่ยวกับระยะเวลาที่เก็บรักษาเอกสารที่เป็นข้อสอบและสมุดคำตอบนั้น เมื่อเป็นเอกสารของทางราชการก็ต้องปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณฯ ต่อไป

อย่างไรก็ดี เนื่องจากนิต้านมีปัญหเกี่ยวกับสถานที่เก็บรักษาและการดูแลรักษา เนื่องจากในแต่ละปีจะมีข้อสอบและสมุดคำตอบของนักศึกษาเพิ่มมากขึ้นในทุกภาคการศึกษา หากมีการเก็บรักษาไว้ตามระเบียบจะทำให้สิ้นเปลืองทั้งงบประมาณและสถานที่เก็บรักษาตามที่ขอหารือมา ดังนั้นกรณีตามที่หารือเกี่ยวกับระยะเวลาในการเก็บรักษาเอกสาร กรณีนี้้นิด้าคงจะต้องประสานกับสำนักกฎหมายและระเบียบกลางสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้ดูแลการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณฯ ต่อไป

๔) นอกจากนี้ นิต้ายังหารือกรณีที่มีผู้ขอตรวจดูข้อสอบและสมุดคำตอบดังกล่าวด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ แล้ว จะเห็นว่า บุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลมีสิทธิขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับตนเองได้ ดังนั้นนักศึกษาผู้เป็นเจ้าของสมุดคำตอบย่อมมีสิทธิขอตรวจดูสมุดคำตอบของตนเองได้ แต่หากเป็นบุคคลอื่นขอตรวจดูสมุดคำตอบของบุคคลอีกคนหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่ของตนเอง ก็เป็นอีกกรณีหนึ่งซึ่งนิต้าต้องใช้ดุลพินิจในการจะเปิดเผยหรือไม่ ทั้งนี้ควรใช้การปฏิบัติตามมาตรา ๑๗ คือการสอบถามคำคัดค้านการเปิดเผยกระดาดษาคำตอบของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อไป

สำหรับประเด็นพิจารณาเอกสารที่เป็นข้อสอบนั้น นิต้าต้องพิจารณาว่าจะเปิดเผยข้อสอบได้หรือไม่ หากจะพิจารณาเปิดเผยก็จะเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเจตนารมณ์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ แต่หากใช้ดุลพินิจในการไม่เปิดเผยก็ต้องพิจารณาว่า ข้อสอบเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ที่มีลักษณะในการใช้ดุลพินิจพิจารณาไม่เปิดเผยก็ได้ ขึ้นอยู่กับเหตุผลและข้อเท็จจริงที่นำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการต่อไป อนึ่งในการพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับข้อสอบ คณะอนุกรรมการฯได้พิจารณาถึงข้อสอบที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งเสียค่าใช้จ่ายในการทำและอาจนำมาเวียนใช้ในการสอบครั้งหน้าหรือต่อไปได้ด้วย หรือเรียกว่า ข้อสอบในคลังข้อสอบ โดยปรกติแล้วจะเป็นสาเหตุประการหนึ่งซึ่งใช้ในการปฏิเสธการเปิดเผยก็ได้ (ข้อแนะนำกรณีการอุทธรณ์เกี่ยวกับการเปิดเผยกระดาดษาคำตอบในคลังข้อสอบนั้น หน่วยงานเจ้าของเรื่องต้องมีเหตุผลและข้อเท็จจริงมาประกอบการพิจารณาอย่างละเอียดและเพียงพอ จะทำให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอาจพิจารณาเห็นด้วย และไม่เปิดเผยข้อมูล หากมีกรณีอุทธรณ์ดังกล่าว)

๕) อนึ่ง กรณีหารือเกี่ยวกับข้อสอบและกระดาดษาคำตอบนี้ คณะอนุกรรมการฯ เคยพิจารณาเรื่องหารือของทบวงมหาวิทยาลัย ประเด็นหารือคล้ายกันในเรื่องการทำลายกระดาดษาคำตอบและข้อสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งมีการพิจารณาและให้ความเห็นในแนวเดียวกันดังกล่าวด้วยแล้ว

**คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๔๑๒๖/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๓ (ผนวก ๕)

รวมตอบข้อหารือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ที่ นร ๐๑๐๗/๑๔๐๓

คณะกรรมการตอบข้อหารือตาม
กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๖

เรื่อง หารือเกี่ยวกับการเก็บเอกสารที่เป็นข้อสอบและสมุดคำตอบ

เรียน อธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

อ้างถึง หนังสือสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ที่ ทม ๑๘๐๑/๔๒๘๓ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้หารือเกี่ยวกับการเก็บเอกสารที่เป็นข้อสอบและสมุดคำตอบว่าจะต้องเก็บไว้เป็นระยะเวลาเท่าใด และจะต้องดำเนินการอย่างไร เนื่องจากในแต่ละปีจะมีข้อสอบและสมุดคำตอบของนักศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากทุกภาคการศึกษา ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสถานที่เก็บรักษาและการดูแลรักษา รวมทั้งปัญหาในทางปฏิบัติกรณีที่มีผู้ขอตรวจดูข้อสอบและสมุดคำตอบดังกล่าว ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ พิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

๑. สมุดคำตอบที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของสถาบันฯ ถือเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งผู้สอบสามารถตรวจสอบสมุดคำตอบของตนได้ และหากในกรณีที่มีข้อสงสัย ผู้สอบก็สามารถขอตรวจสอบการให้คะแนนจากสมุดคำตอบของตนได้เช่นเดียวกัน เพื่อแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติ สถาบันฯ ควรกำหนดระยะเวลาในการอนุญาตให้ตรวจสอบสมุดคำตอบไว้ตามความเหมาะสม แต่ต้องประกาศให้ผู้สอบทราบล่วงหน้าว่าจะสามารถตรวจดูหรือตรวจสอบได้ภายในระยะเวลาใด และเมื่อพ้นกำหนดเวลานั้นแล้ว สถาบันฯ จะทำลายสมุดคำตอบดังกล่าวเพื่อลดภาระในการจัดเก็บเอกสาร สำหรับระยะเวลาที่เหมาะสม สถาบันฯ อาจพิจารณากำหนดได้จากระยะเวลาของการเก็บรักษาเอกสารตามแนวทางที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖

๒. กรณีที่มีการขอตรวจดูข้อสอบที่ใช้ในการสอบแต่ละคราวนั้น หากเป็นข้อสอบที่สถาบันฯ มีความจำเป็นต้องเก็บไว้เป็นคลังข้อสอบเพื่อนำมาทวนเวียนใช้ในการสอบอีก ก็ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของสถาบันฯว่าจะเปิดเผยข้อสอบนั้นหรือไม่ หากการเปิดเผยข้อสอบดังกล่าวจะทำให้เกิดความเสียหายต่อมาตรฐานการวัดผลของสถาบันฯ สถาบันฯ ก็อาจใช้ดุลพินิจไม่เปิดเผยข้อสอบนั้นได้ แต่หากข้อสอบนั้นเป็นข้อสอบที่ใช้ในการสอบเพียงครั้งเดียว สถาบันฯ ก็สามารถเปิดเผยเพื่อการตรวจสอบและทำลายได้เช่นเดียวกับสมุดคำตอบ

รวมตอบข้อหารือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเชียรชัย ฌ นคร)

ประธานอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

ฝ่ายเลขานุการ (พ.ต.ท.วรัท วิเชียรสรรค์)

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๒-๓ ต่อ ๒๑

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๓

หน่วยงานที่ขอหารือ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดราชบุรี (สคน. ราชบุรี)

ประเด็นที่ขอหารือ

ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดราชบุรีได้จัดสอบคัดเลือกครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนซึ่งเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นและประกาศผลการสอบคัดเลือกแล้ว ปรากฏว่านายประสิทธิ์ฯ ได้ยื่นหนังสือเพื่อขอสำเนาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการสอบคัดเลือก ได้แก่

- ๑) ใบสมัครของผู้สมัครสอบคัดเลือกครูอาสาสมัครฯ ทุกคน (ใบสมัครดังกล่าวมีรายละเอียดตั้งชื่อที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ภูมิการศึกษา และรายละเอียดส่วนตัวอื่นๆ)
- ๒) กระดาษคำตอบของผู้สมัครสอบคัดเลือกฯ ทั้งหมด (กระดาษคำตอบทั้งอัตนัยและปรนัย)
- ๓) คะแนนสอบสัมภาษณ์ (ตามหัวข้อให้คะแนน) ของคณะกรรมการแต่ละท่าน พร้อมทั้งคะแนนรวมและคะแนนเฉลี่ยของคณะกรรมการผู้สอบสัมภาษณ์ทั้งหมดของผู้สอบแต่ละคน
- ๔) คะแนน ๓.๒ ข ในการสอบคัดเลือกครูอาสาสมัครฯ ครั้งนี้
- ๕) ประกาศผลผู้สอบคัดเลือกครูอาสาสมัครฯ ครั้งนี้

สคน. ราชบุรี พร้อมทั้งจะให้ข้อมูลตามที่ร้องขอทั้งหมดทุกเรื่อง เพราะมีคณะกรรมการดำเนินการถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของ ก.ค. แต่ต้องขอหารือว่า ถ้าสำเนาให้เอกสารทั้ง ๕ รายการแล้วเกรงว่าจะปฏิบัติขัดต่อพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๕ หรือไม่ อย่างไร และหากดำเนินการได้รายการใดบ้างที่จำเป็นต้องขออนุญาตผู้สมัครสอบก่อนและหากได้สำเนาเอกสารให้กับผู้ร้องขอทุกคนผู้บริหารต้องลงนามรับรองสำเนาถูกต้องจะเก็บค่าธรรมเนียมฉบับละเท่าไร

การพิจารณาของคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการได้พิจารณาข้อหารือของ สคน. ราชบุรี ข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้วโดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องประกอบการพิจารณา ดังนี้

- ๑) ใบสมัครของผู้สมัครสอบแต่ละคน ตามที่มีรายละเอียดข้อมูลส่วนตัวของผู้สมัครอยู่ด้วยนั้นพิจารณาได้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ดังนั้น สคน. ราชบุรีต้องให้ความคุ้มครองตามกฎหมาย การจะเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต้องเป็นการเปิดเผยให้กับเจ้าของข้อมูล หรือผู้ที่เจ้าของข้อมูลนั้นมีหนังสือให้ความยินยอมให้เปิดเผยได้เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ สคน. ราชบุรีอาจสอบถามคำยินยอมจากเจ้าของข้อมูลเพื่อประกอบในการพิจารณาเปิดเผยก็ได้ (หากสามารถกระทำได้)

- ๒) สำหรับกระดาษคำตอบนั้น เคยมีคำพิพากษาของศาลฎีกาแล้วว่าไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล (ผนวก ๕) ดังนั้นไม่ใช่กรณีของการขอหนังสือให้ความยินยอม แต่ สคน. หากพิจารณาจะเปิดเผยคงต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ ในการสอบถามคำคัดค้านจากเจ้าของกระดาษคำตอบนั้นๆ เสียก่อน

อย่างไรก็ดี กรณีที่ไม่สอบถามคำคัดค้านในการเปิดเผยกระดาษคำตอบของผู้ที่สอบผ่านเกณฑ์ และได้รับการคัดเลือกขึ้นบัญชีไว้อาจพิจารณาให้เปิดเผยได้โดยปิดชื่อหรือส่วนที่ทำให้ทราบว่าเป็นกระดาษคำตอบของผู้ใดก็ได้ เพื่อทำให้เป็นการแสดงความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

- ๓) กรณีการให้คะแนนสอบของคณะกรรมการแต่ละท่าน อาจพิจารณาดำเนินการเช่นเดียวกับกระดาษคำตอบตามที่กล่าวแล้วก็ได้ โดยการใช้ดุลพินิจในการเปิดเผยตามสมควรและปกปิดชื่อหรือทำด้วยประการใดๆ เพื่อไม่ให้ทราบว่าการใดให้คะแนนอย่างไร ประเด็นนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองความเป็นอิสระในการดำเนินงาน เช่น การแสดงความคิดเห็นหรือการให้คะแนนของกรรมการแต่ละท่าน

- ๔) ประเด็นคะแนน ๓.๒ ข ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีแสดงคะแนนสอบเป็นรายวิชาและผลคะแนนรวมในการสอบคัดเลือกฯ ก็เช่นเดียวกันกับการเปิดเผยกระดาษคำตอบตามกล่าวแล้วข้างต้น

- ๕) สำหรับประกาศผลการสอบคัดเลือกฯ ถือเป็นผลการพิจารณาหรือการวินิจฉัยที่เกี่ยวข้องในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เป็นเจ้าของข้อมูล จึงเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๔(๑) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งต้องจัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้อยู่แล้ว

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาในประเด็นเกี่ยวกับการรับรองสำเนาถูกต้องของเอกสารของทางราชการนั้น ผู้ที่มีอำนาจรับรองสำเนาถูกต้อง ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้บริหารของหน่วยงาน คงเป็นเพียงเจ้าหน้าที่ในระดับที่เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ ก็สามารถรับรองสำเนาได้แล้ว ส่วนค่าธรรมเนียมการสำเนาข้อมูลข่าวสารของราชการและการรับรองสำเนาถูกต้องนั้น สคน. ราชบุรีสามารถดำเนินการได้โดยให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๒ เรื่องการเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ นอกจากนี้ขอกล่าวถึงเรื่องความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐเพิ่มเติมในเรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งบางกรณีอาจเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร หรือบางเรื่องที่มีมีการร้องเรียนเกี่ยวกับการขอข้อมูลข่าวสารที่เป็นผลการประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการอยู่บ่อยครั้งนั้น เนื่องจากเป็นกรณีที่สำนักงาน ก.พ. เคยพิจารณาและมีความเห็นเสนอคณะรัฐมนตรี จนกระทั่งได้มีมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการด้วยระบบเปิด โดยมีการดำเนินการที่โปร่งใสด้วย (ผนวก ๖)

คณะกรรมการตอบข้อหารือตาม
กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอรื้อการให้ข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดราชบุรี

อ้างถึง หนังสือศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดราชบุรี ที่ ศร ๐๔๗๑/๘๖ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๖

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. สำเนาประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ
 ๒. สำเนาคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหรือ จำนวน ๓ เรื่อง

ตามหนังสือที่อ้างถึง ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดราชบุรี (สกน. ราชบุรี) แจ้งว่า ได้ดำเนินการสอบคัดเลือกลูกจ้างชั่วคราว ตำแหน่งครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียน ซึ่งมีผู้สมัครสอบ ๘๓ คน ซึ่งมีผู้สอบผ่านเกณฑ์และขึ้นบัญชีไว้จำนวน ๒๕ คน ต่อมานายประสิทธิ์ เชิดชู ได้มีหนังสือขอสำเนาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบคัดเลือกดังกล่าว จำนวน ๕ รายการ คือ

- (๑) ใบสมัครของผู้สมัครสอบคัดเลือกครูอาสาสมัครฯ ของ สกน. ราชบุรีทุกคน
- (๒) กระดาษคำตอบของผู้สมัครสอบทั้งหมด (ทั้งอัตนัยและปรนัย รวม ๔ วิชา จำนวน ประมาณ ๘๐๐ แผ่น)

(๓) คะแนนสอบสัมภาษณ์ (ตามหัวข้อให้คะแนน) ของคณะกรรมการแต่ละท่านพร้อมคะแนนรวมและคะแนนเฉลี่ยของคณะกรรมการผู้สอบสัมภาษณ์ทั้งหมดของผู้สมัครสอบแต่ละคน

- (๔) คะแนน ต.๒ ข. ในการสอบคัดเลือกครูอาสาสมัครฯ ครั้งนี้
- (๕) ประกาศผลสอบคัดเลือกครูอาสาสมัครฯ ครั้งนี้

สกน. ราชบุรี พร้อมทั้งจะให้ข้อมูลตามที่มีการร้องขอทั้งหมดทุกเรื่อง แต่เกรงจะปฏิบัติขัดต่อกฎหมายจึงขอหารือเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมีประเด็นที่ขอหารือสรุปได้ดังนี้

๑. การเปิดเผยโดยให้สำเนาข้อมูลข่าวสารทั้ง ๕ รายการ ตามที่มีการร้องขอ จะขัดกับมาตรา ๑๕ แห่งกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการหรือไม่ อย่างไร และหากดำเนินการได้จะมีข้อมูลข่าวสารรายการใดบ้างที่จำเป็นต้องขออนุญาตผู้สมัครสอบก่อน

๒. หากได้ทำสำเนาเอกสารให้กับผู้ร้องขอทุกฉบับ ผู้บริหารต้องลงนามรับรองสำเนาถูกต้อง จะเก็บค่าธรรมเนียมฉบับละเท่าใด ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ พิจารณาแล้วขอเรียน ดังนี้

๑. กรณีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบคัดเลือกครูอาสาสมัครฯ ของ สกน. ราชบุรี จำนวน ๕ รายการ เห็นว่า

๑.๑ ใบสมัครของผู้สมัครสอบ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้สมัครสอบได้แก่ วันเดือนปีเกิดและอายุของผู้สมัคร ที่อยู่และสถานที่ติดต่อ วุฒิการศึกษา ฯลฯ ถือเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล จึงเป็นเผยได้เป็นการเฉพาะแก่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูล หรือแก่ผู้ที่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลเท่านั้น

๑.๒ สำหรับกระดาษคำตอบของผู้สมัครสอบ ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลกระดาษคำตอบมีสิทธิตรวจดูกระดาษคำตอบที่เป็นของตนได้ แต่สำหรับกระดาษคำตอบของผู้อื่น ซึ่งเจ้าของข้อมูลอาจไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผย จึงควรสอบถามไปยังผู้สมัครสอบที่ได้ทดสอบในกระดาษคำตอบ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านการเปิดเผยกระดาษคำตอบนั้นก่อนซึ่งเป็นไปตามนัยมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อย่างไรก็ตาม กระดาษคำตอบของผู้ที่สอบผ่านเกณฑ์และได้รับคัดเลือกขึ้นบัญชีไว้ อาจพิจารณาให้เปิดเผยได้โดยปิดชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลการสอบของบุคคลใด เพื่อเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๑.๓ คะแนนสอบสัมภาษณ์ของคณะกรรมการแต่ละท่าน เป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้ โดยอาจมีดุลพินิจตามสมควรในการปกปิดชื่อหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เปิดเผยกรรมการผู้ให้คะแนน เพื่อมิให้กระทบความเป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็น หรือการให้คะแนนของกรรมการแต่ละท่านก็ได้

๑.๔ คะแนน ต.๒ ข. ซึ่งเป็นบัญชีแสดงคะแนนสอบเป็นรายวิชาและผลคะแนนรวมในการสอบคัดเลือก ก่ออาจใช้แนวทางพิจารณาเช่นเดียวกับการพิจารณาเรื่องการเปิดเผยกระดาษคำตอบ

๑.๕ สำหรับประกาศผลการสมัครสอบคัดเลือก พิจารณาได้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙(๑) ซึ่งต้องจัดไว้ประชาชนสามารถเข้าถึงตรวจสอบได้ ณ หน่วยงานของรัฐ หรือตามสถานที่ที่กำหนดไว้

๒. ส่วนประเด็นเกี่ยวกับการให้สำเนาข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการรับรองสำเนาถูกต้องข้อมูลข่าวสารของราชการ สกน. ราชบุรี ควรดำเนินการให้เป็นไปในแนวทางตามประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เรื่องการเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

๔๖

รวมตอบข้อหารือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

อนึ่ง หาก ศกน. ราชบุรีได้ใช้ดุลพินิจในการไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดหรือส่วนใด จะต้องแจ้งคำสั่งและเหตุผลอันสมควรตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ รวมทั้งควรแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ขอได้ทราบ ซึ่งถือเป็นการปฏิบัติตาม มาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้ผู้ขอทราบด้วย พร้อมกันนี้ คณะอนุกรรมการฯ ได้ส่งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหาร ราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย ที่ สค ๑/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ คำวินิจฉัยฯ ที่ สค ๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ และคำวินิจฉัยฯ ที่ สค ๑๐/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ ซึ่งอาจใช้เป็นแนวทางประกอบการดำเนินการตามกรณีข้อหารือนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเชียรชัย ณ นคร)

ประธานอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

ฝ่ายเลขานุการ (พ.ต.ท.วรัท วิเชียรสรรค์)

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๒-๓ ต่อ ๒๑

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๓

๔๗

รวมตอบข้อหารือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

เรื่องหารือกรณีเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมข้อมูลข่าวสารของราชการ

ตัวอย่างที่ ๑

เรื่อง หารือกรณีการคิดค่าธรรมเนียมการขอสำเนาข้อมูลข่าวสารของราชการ

หน่วยงานที่ขอหารือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาหมอนญู จังหวัดนครศรีธรรมราช

สรุปประเด็นการหารือ

นายสุทิน จิตติศักดิ์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาหมอนญู อำเภอลำหลักชัย จังหวัด นครศรีธรรมราช ได้มีหนังสือขอหารือต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการโดยแจ้งว่า การปฏิบัติหน้าที่ สมาชิก อบต. ซึ่งต้องตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้อง บางครั้งต้องขอถ่ายเอกสารหรือขอสำเนาข้อมูลข่าวสารที่มีค่ารับรองถูกต้อง แต่เนื่องจาก คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการดำเนินการดังกล่าวไว้ นายสุทินฯ จึงขอหารือว่า อบต. นาหมอนญู จะพิจารณายกเว้นค่าธรรมเนียมหรือลดอัตราค่าธรรมเนียมได้หรือไม่ หากลดได้ จะลดในอัตราเท่าใด

การพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูล ข่าวสารของราชการ ได้พิจารณาข้อหารือของนายสุทินฯ แล้วเห็นว่า

๑) ค่าธรรมเนียมที่กำหนดไว้ตามประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ฉบับลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เป็นเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้ความเห็นชอบไว้แล้ว จึงถือได้ว่า อัตราค่าธรรมเนียมตามประกาศสามารถใช้เป็นแนวทางในการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้ในกรณีทั่วไป นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาด้วยว่าในการจัดทำสำเนาหรือการรับรองสำเนาถูกต้องดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินการที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานของรัฐจึงอาจมีความจำเป็นที่จะต้องเรียกเก็บค่าธรรมเนียม สำหรับค่า ธรรมเนียมที่เรียกเก็บนี้ถือเป็นรายได้ของแผ่นดินซึ่งต้องส่งคลังต่อไป อย่างไรก็ตามการคลังได้ออก ข้อบังคับกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าธรรมเนียมข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง เรื่องนี้ไว้ด้วยแล้ว (ผนวก ๔)

๒) สำหรับข้อหารือเรื่องนี้เป็นกรณีที่เป็นกรณีสมาชิก อบต. ขอตรวจสอบหรือขอสำเนาหรือขอสำเนา ที่มีค่ารับรองถูกต้อง เพื่อนำข้อมูลนั้นไปใช้ในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร ซึ่งเป็นการนำข้อมูลไป ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น อบต. จึงอาจกำหนดหลักเกณฑ์ ในการพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม ซึ่งแตกต่างไปจากกรณีที่ต้องปฏิบัติโดยทั่วไปซึ่งเป็นดุลพินิจ ในการดำเนินการของ อบต.

๓) นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการฯ มีข้อสังเกตเพิ่มเติมด้วยว่า พระราชบัญญัติองค์การบริหาร ส่วนตำบลฯ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับปฏิบัติงานของสมาชิก อบต. โดยสมาชิก อบต. ย่อมสามารถเสนอเรื่องเพื่อให้ สภา อบต. เรียกข้อมูลที่ต้องการตรวจสอบ เพื่อนำไปพิจารณาตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารได้อยู่แล้วด้วย

๔๘

รวมตอบข้อหารือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ที่ นร ๐๑๐๗/๑๐๑๔

คณะกรรมการตอบข้อหารือตาม
กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๑ มีนาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ข้อหารือการคิดค่าธรรมเนียมการขอสำเนา

เรียน นายสุทิน จิตติศักดิ์

อ้างถึง หนังสือของท่าน ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๘

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า ท่านเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาหมอนบุญ อำเภอ
จุฬาลักษณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารขององค์การ
บริหารส่วนตำบลนาหมอนบุญ ให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย และข้อบัญญัติ บางครั้งในการตรวจสอบต้อง
ขอถ่ายเอกสารหลายฉบับและรับรองสำเนาถูกต้อง แต่เนื่องจากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้
กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการขอสำเนาหรือสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการไว้
ท่านจึงขอหารือว่า องค์การบริหารส่วนตำบลนาหมอนบุญ จะพิจารณาเวนค่าธรรมเนียม หรือลดอัตรา
ค่าธรรมเนียมได้หรือไม่ หากลดได้จะลดในอัตราเท่าใด ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมาย
ข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวแล้วเห็นว่า ค่าธรรมเนียมตามประกาศคณะกรรมการ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ ฉบับลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๒ เป็นเรื่องของการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในกรณี
ทั่วไป ซึ่งหน่วยงานอาจมีความจำเป็นที่จะต้องเรียกเก็บเพราะมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน สำหรับกรณีที่หารือ
เป็นกรณีที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องการข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการตรวจสอบการทำงานของ
ฝ่ายบริหาร และเป็นการขอข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของตน ดังนั้น องค์การ
บริหารส่วนตำบล จึงอาจกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาที่แตกต่างไปจากกรณีทั่วไปดังกล่าวได้ตามที่เห็นสมควร
อย่างไรก็ดี ในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สภาองค์การบริหารส่วนตำบล
ย่อมสามารถเรียกข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ตาม
กฎหมายอยู่แล้ว

๔๙

รวมตอบข้อหารือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเจริญชัย ณ นคร)

ประธานคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๒-๓

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๓

